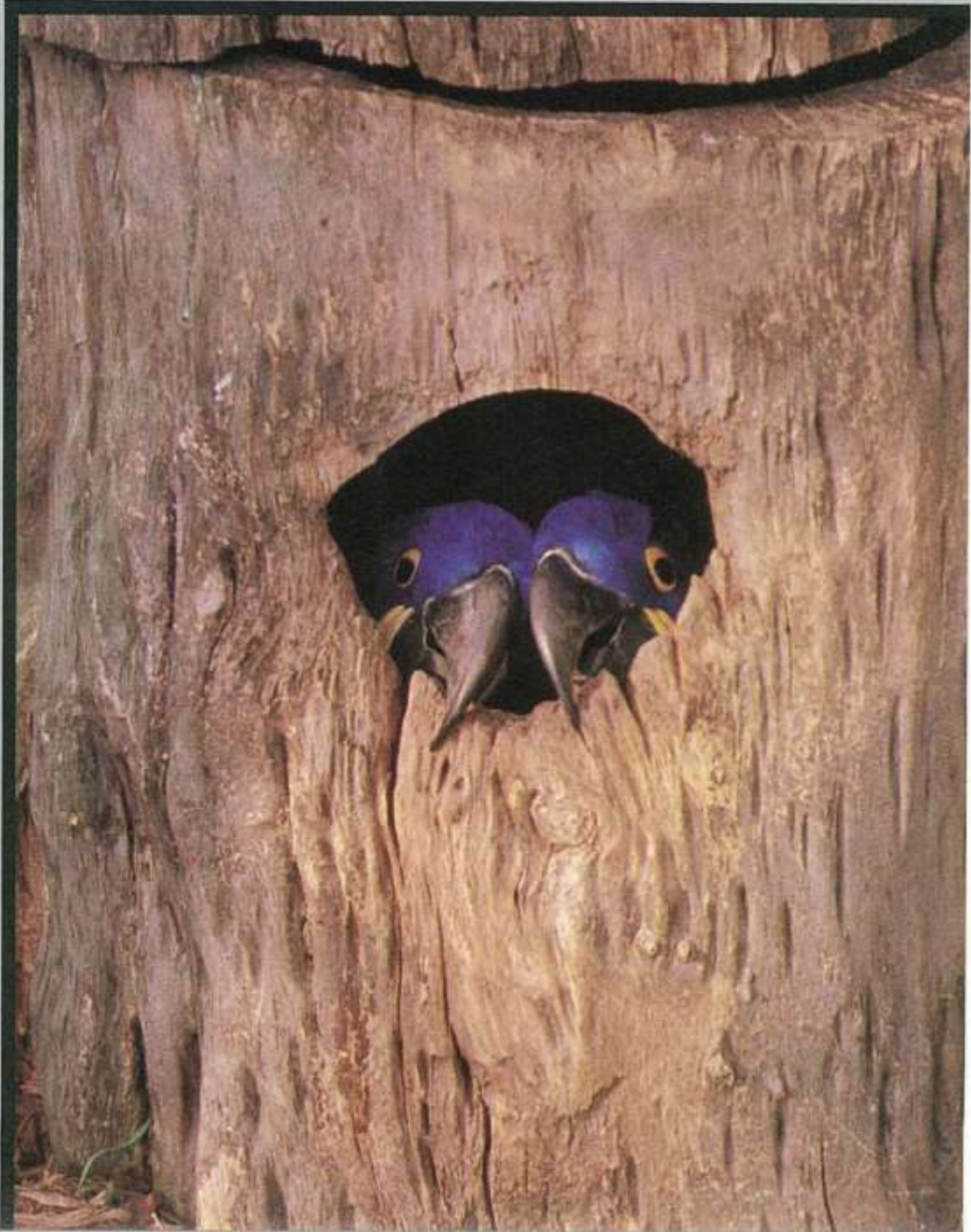

ONZE

48e jaargang no. 12, december 1987

VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweeweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooljen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehoud aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japane meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnementsnummer. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot er met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – net een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtlijnen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Waasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
PARZERS aan: M.A. Paans, Mc. Mackaystr. 5, 1142 TE Waalwijk.
KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapenierslonk 144, 7326 AG Apeldoorn.
FORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, V. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN GAGORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.
EBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 1384 EA Wilhelminaoord.
EUROPESE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
FRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3044 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 1677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!
Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 4-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 25 januari 1988.

IN DIT NUMMER

De hyacinth ara	532
Vogelmarkten	535
De zwartkop-pitpit	536
Van ei tot zelfstandige vogel (deel 3)	536
Geloof u dat nou echt?	538
Amerikaanse buizerd	539
Eendagsvliegen als vogelvoedsel	540
De Roodoorbuulbuul	543
Mijn geslaagde kweek met de kleine geelkuif kaketoetoe	544
Geen speel- maar een fopnest	546
Bichenow astrilde	546
Fisher's weduwevogel	548
Kleurkanaries Goudisabel	549
Steltkluut	551
Woestijnvinken	552
Volière van de maand	554
De Irena-Buulbuul	556
Ervaringen met Patagonische rotsparkieten	556
Vogels en medicijnen	558
Broedverslag over de Zwarte Bospatrijs	559
Varia	559
Dakstreepzaad	560
De Roodkuifkardinaal	560
Inhoudsopgave jaargang 1987	575
Vraag & Aanbod	562

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

M. Borgstein, Gehu, Natura, K. v.d. Borst,	
Fauna metaalwaren b.v., Avesproduct,	
Fauna metaalwaren b.v.	542
Dovotec	550
DKB	555
Esvé	558
Fauna metaalwaren b.v.	562
H. Dijks, Wolro, Wovo	563
Rein v.d. Veen, Kloeg, Knabbelfarm,	
Langhout's Dier-Home	564
Van Gelder	565
Animali, Orni-Mondo, Blankerstijn's	
Pet Farm B.V.	566
Rotoi, S.T.T.	567
Kaf-O-matic, Fauna metaalwaren b.v.	568
Veenendaal, P. Langhout, BOF, Cédé	569
Holland Diervoerders	570
Kerno-Alkmaar	571
Cédé, van Keulen	572
Fauna metaalwaren b.v.	573
Gezasept, Konacorn, N.B.v.V.-Boekenservice	574
Witte Molen	576

Foto voorplaat: Hyacinth ara

Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.
Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

De hyacinth ara

De hyacinth ara maakt deel uit van het geslacht *Anodorhynchus*, dat in totaal drie soorten omvat: *Anodorhynchus hyacinthinus*, *glaucus* en *leari*.

De lengte van deze drie ligt tussen 72 en 100 cm; ze hebben alle drie een naakte oogring en een onbevederd stukje huid aan de basis van de ondersnavel.

De wangstreek is bij dit geslacht volledig bevederd; dit in tegenstelling tot de soorten van het geslacht *Ara* die allemaal dit lichaamsdeel voor het grootste deel kaal hebben. Als deze wat beter kunnen worden bekeken valt op dat er toch op deze huid een aantal rijtjes kleine veertjes groeien.

Beide geslachten zijn echter ook verder goed uit elkaar te houden, omdat de *Anodorhynchus*-soorten een geheel blauw (grijs) uiterlijk hebben.

Twee van de drie zijn echter vrijwel onbekend; ze zijn in het verleden zelden ingevoerd en zullen in de toekomst in het geheel niet meer komen, omdat ze zijn beschermd onder de Conventie van Washington en onder onze Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten. Het is wat vreemd te moeten constateren dat de soort waar ik het hier over ga hebben, de hyacinth ara, wel voorkomt op de lijst van beschermde dieren die bij de Wet BUD hoort, maar niet op Appendix I van de Conventie van Washington. Hier wrekt zich voor de liefhebber het feit dat de Nederlandse overheid een geheel

eigen interpretatie geeft aan deze Conventie van Washington. Wat is namelijk het geval: de hyacinth ara staat niet zozeer op onze lijst omdat hij bedreigd is, maar veeleer omdat hij enigszins lijkt op de beide andere soorten van het geslacht. Het is dus meer gebeurd om eventuele verwarring te voorkomen.

Ditzelfde principe is in het verleden toegepast bij een vogel als de Patagonische rotsparkiet: alle drie ondersoorten waren hier beschermd terwijl er slechts één van was bedreigd. De vraag is of dit wel de juiste uitgangspunten zijn voor de bescherming van bedreigde soorten, temeer daar internationaal gezien dit beschermen op basis van op elkaar lijken in het geheel niet aan de orde is. De enige conclusie die zou kunnen worden getrok-

Tekst: H. Kremer

Foto's: Vogelpark Walsrode/H. Müller

ken is dat de Nederlandse overheid zich zelf niet voldoende in staat acht de verschillen tussen al deze (onder) soorten goed te onderkennen. En daar moete dan toch wel wat vraagtekens bij worde geplaatst. Het lijkt mij persoonlijk niet c meest geschikte basis om beleid op i voeren. En men kan dit uitgangspunt ni verklaren door te zeggen dat de liefhel bers voor fouten moeten worden 'b schermd' omdat zij misschien 'per ong luk' de verkeerde vogels zouden kunne aanschaffen. Immers, iemand die c zoek is naar een soort van het geslacl *Anodorhynchus* weet echt wel of hij mi een hyacinth ara of met één van de twe andere te maken heeft. En bovendien wordt in alle andere gevallen door c overheid gebruik gemaakt van het princ pe dat iedere Nederlander wordt geacl de wet te kennen.

Natuur

Laten we na deze korte uitweiding terug keren naar de hyacinth ara zelf. Uit h voorgaande zult u al wel min of meer b grepen hebben dat deze vogel niet ecl als bedreigd te boek staat. Het is wel waar bepaald niet één van de meest talr ke soorten ara's, maar er is (nog) geen r den voor paniek.

Het verspreidingsgebied wordt gevoi den in midden-Brazilië, in de staten Par Bahia, Goiás, Minas Gerais en Mat Grosso, en in oostelijk Bolivia. Het is dá vrij toegankelijk, waardoor er niet ecl veel gegevens vanuit de vrije natuur zi verzameld. Het biotoop bestaat voor ee groot deel uit vochtige wouden in ber, achtig gebied en uit moerassen.

Het broeden vindt vooral plaats in n tuurlijke boomholten, onder meer in o de palmen, in de regel in de buurt va waterlopen.

Een groot deel van het jaar houden z zich op in groepen van twee tot twint dieren; bij een nauwkeurige waarnemir blijkt steeds dat de paarbinding sterk en dat de verschillende paren goed bi nen zo'n groep zijn te onderscheide. Het voedsel van deze grootste papega

ter wereld met zijn lengte van 100 cm bestaat voor het grootste deel uit vruchten, bessen en zaden; er is een voorkeur voor de grote harde palmnoten en de vruchten van vijgebomen.

Enkele kweekgevallen

De eerste hyacinth ara was vermoedelijk in 1867 in de dierentuin van Londen te zien. Daarna volgden in 1880 Berlijn en Hamburg. In de tijd daarna zijn ze uiterst zelden naar Europa vervoerd, waarschijnlijk vooral vanwege de ontoegankelijkheid van hun verspreidingsgebied.

Sinds 1970 zijn er weer wat meer importen gekomen, maar sinds een aantal jaren valt er voor de Nederlandse liefhebbers niet of nauwelijks meer aan te komen, vooral vanwege de reeds eerder genoemde Wet Bedreigde Luitheemse Dier-soorten.

Thans zijn ze toch in een aantal dierentuinen en particuliere collecties te bezichtigen. Aparte vermelding verdient het dierenpark van Bochum, waar vijf paren in een enorme vliegkruimte worden gehouden waarin ze door de bezoekers zonder storend gaas kunnen worden gadeslagen omdat één van de wanden uit glas bestaat.

Ondanks het geringe aantal beschikbare paren wil de kweek met deze ara toch regelmatig lukken. Het eerste resultaat werd waarschijnlijk behaald in de dierentuin van Kobe in Japan in 1968 en in die van Poznan in Polen. Daarna volgden er meerdere, zowel particulier als in dierentuinen. Van enkele daarvan wil ik kort een overzicht van de betreffende ervaringen geven.

Een paar in het vogelpark Walsrode werd in 1977 aangeschaft en geplaatst in een binnenvolière van 6 x 2,5 x 2,5 meter. Op een morgen lag de pop zonder duidelijke oorzaak plotseling dood op de grond. De man liep om haar heen, schreeuwde daarbij en probeerde haar door lokroepen weer op de been te krijgen, zonder haar aan te raken. Toen de verzorgers de pop dood vonden had hij al een spoor in een kringetje rond haar aangetreden. Hij liet dit gedrag alleen zien als hij zich niet bespied waande. Bij de nadering van een verzorger werd hij agressief en probeerde hij de pop te verdedigen.

Toen de pop werd verwijderd werd hij direct weer rustig in zijn gedrag.

Na drie maanden kreeg de man een nieuwe echtgenote. In 1981 werd voor het eerst baltsgedrag waargenomen, en in maart 1982 kregen de vogels belangstelling voor het op de bodem staande broedblok van 80 cm hoog en een doorsnede van 40 cm; het invleggat had een diameter van 12 cm. Op de bodem lagen

graszoden en houtspaanders; die wierpen ze eruit. Daarna begonnen ze onder het blok een gat in de bodem te graven. Als ze de verzorger zagen werden ze zeer opgewonden. Dit gedrag veranderde midden maart plotseling: de pop ging toen het blok in en de man zat voor het invleggat. In drie weken was de bodem van het blok volledig weggeknaagd. Op het mengsel van aarde en spaanders lag op 22 april een ei. Beide vogels gingen nu bij verstoring het blok in en de man maakte van binnenuit door het gat dreigende bewegingen. Een paar dagen later was het ei verdwenen.

Vermeldenswaard is hier de verkleuring van het onbevederde deel van de kop van de pop kort voor het leggen: de

ara's werden bij elkaar geplaatst en na enige tijd zochten de oorspronkelijke vogel en het oudere exemplaar toenadering tot elkaar. Deze werden vervolgens apart gezet in een eigen volièr met een buitenruimte van 4 x 2 x 1,5 m en een binnenruimte van 1,75 x 2 x 1,5 m. De temperatuur werd hier 's winters iets boven nul gehouden. Binnen werd een blok geplaatst van 1 meter hoog en 50 x 50 cm in het vierkant met een invleggat van 20 cm. Op de randen werden metalen strips aangebracht; op de bodem vermolmd hout.

Eind maart zat één van de vogels veel in het blok; dit bleek de oorspronkelijke vogel te zijn (als man ingeschat). Deze legde later eieren. In het voorjaar vond de eigenaar op een gegeven moment twee eieren in het blok; deze bleken echter twee weken later te zijn verdwenen. Op 2 juni trof hij er opnieuw twee aan met een maat van 5 x 3,5 cm en een gewicht van 20 gram ieder. De pop broedde alleen; beide vogels verdedigden het blok zo intensief dat het erg moeilijk was te

oranjegeel gekleurde oogring en de vlek aan de basis van de snavel kregen een bleekgele tint.

Een particulier in Frankfurt kocht in 1977 bij een importeur een vermoedelijk paar. Eén daarvan ging na korte tijd dood. Hij dacht de man te hebben behouden. In 1981 kreeg hij er enkele exemplaren bij, waarbij slechts één oudere vogel. Alle

controleren. Daarom ook was de precieze broedduur niet aan te geven. Wel werd er na ongeveer dertig dagen een jong gezien, dat na ongeveer veertien dagen de ogen opende. Na drie maanden verliet een perfect bevederde hyacinth baby het blok. Hij was bijna zo groot als de ouders. Het grootste verschil was dat het jong een iets helderder gele

oogring en een wat donkerder verkleed had.

De voeding bestond uit veel vruchten, droge rund- en kalfsbeenderen en een mengsel van maïs, haver, tarwe, zonnebloempitten en pinda's, aangevuld met voederkalk met mineralen en kleine stukjes mosselschelpen. Ook kleine steentjes werden opgenomen. Aan het drinkwater werden af en toe multivitamines toegevoegd.

In de broed- en opfokperiode werd dit aangevuld met gekiemde tarwe, haver, zonnebloempitten en maïs, en met onrijpe maïskolven.

De bekende kweker (van onder meer Cuba amazones) Ramon Noegel in de Verenigde Staten beschikt op het moment over een zevental kweekparen. Hij kweekte het eerste jong in 1979. Als broedblok krijgen zijn vogels een houten whiskey-vat dat op zijn kant wordt gelegd. Zo kan de pop door het invlieggat van 17 cm naar buiten kijken als ze op de eieren zit. Volgens zijn ervaring stellen vele ara's, ook andere soorten, dit zeer op prijs. In de zijkant van het blok is een inspectiedeurtje aangebracht.

Alle vogels die Noegel heeft zijn endoscopisch op hun geslacht onderzocht. Alle paren die daarna bij elkaar waren geplaatst hadden eieren binnen achttien maanden. Eén paar legde zelfs al na vier maanden. Hyacinth ara's blijken reeds na vier jaar geslachtsrijp te zijn, en niet na zeven of meer zoals wel eens wordt gedacht. Van jonge vogels ging bij Noegel het eerste broedsel vaak verloren, omdat ze opgewonden werden als de jongen hun eischaal aanpikten. Ze begonnen daarin veel gevallen dan ook aan te peuteren. Hij heeft er daarom een voorkeur voor het eerste legsel door andere vogels te laten uitbroeden, bij voorkeur door ara's, maar ook wel door dubbele geelkop amazones.

De legsel bestaan bij hem gewoonlijk uit twee eieren en de broedduur is 28 of 29 dagen. Vanaf het eerste pikje aan het ei duurt het vaak twee dagen voor de jongen er uit zijn.

De voeding bestaat uit zonnepitten, hondebrosjes, fruit, rauwe groente, kokosnoot, twee keer per week een ei met dop, brood met pindakaas met daarop vitaminen en tarwekiemolie.

Volgens Noegel is rauwe kokosnoot een 'must' voor het geluk en welzijn van deze vogels. Om de andere dag krijgt ieder paar een helft. Voor sommige pas geïmporteerde exemplaren is dit een ideaal middel; sommige hiervan willen geen voedsel opnemen; kokosnoot wordt echter nooit geweigerd.

In een ander geval werd in 1984 een paar bij elkaar geplaatst. Tot voorjaar 1985 ge-

beurde er niet zo veel. De man bleef wild en bijterig, de pop vreedzaam en liefdevol. Maar toen ging het in april los: onder luid geschreeuw was het typische baltsgedrag van deze ara's te zien, waarbij de pop steeds de man tot paren uitnodigde. Dit balts- en paargedrag duurde weken, zodat tenslotte de hoop op eieren werd opgegeven. Er was geen belangstelling voor het blok van een meter hoog met een doorsnee van 70 cm, in lange en moeizame uren uitgehold met een kettingzaag.

Het was liggend aangebracht, met een open voor- en achterkant. Toen deze werden afgesloten gingen de vogels er direct in, en volgde op 18 juni 1985 het eerste ei dat helaas stuk ging. Op 22 en 26 juni volgden het tweede en derde ei. Het broeden begon bij het tweede ei.

Op 20 juli was de man plotseling erg onrustig. Hij vloog veel heen en weer met een schrille roep. Op de 21e werd 's morgens gepiep gehoord en op de 24e kwam het tweede jong uit.

Al bij het uitkomen van het eerste ei waren de eetgewoonten van de ouders sterk veranderd; ze wilden vooral fruit, in alle variaties: mango's, papaya's, kiwi's, zoete appel en bessen.

De jongen lagen op het kale hout en de jongste bleef duidelijk achter bij de oudste. Hij redde het uiteindelijk niet. Op 7 augustus gingen de ogen van het resterende jong open. Op 20 en 21 augustus bleef zijn krop erg leeg; daarna ging het weer beter. Wat bleek: de ouders hadden weer hun oude voedingsgewoonten aangenomen; ze namen nu weer veel meer zaad op.

Vanaf 1 september bleef de pop 's nachts niet meer bij het jong en zat ze weer naast de man op stok. Het nestblok werd alleen nog opgezocht om het jong te voeren. Dit werd steeds sterker en nieuwsgieriger en liet zich al af en toe horen. Hij kwam steeds meer voor de ingang en kwam er uit op 1 oktober. Binnen enkele dagen 'veroverde' hij de gehele omgeving.

In dit geval werd melding gemaakt van een duidelijk verschil tussen man en pop: de pop bezat vanaf de onderkant van de snavel tot aan de cloaca over het borstbeen een strook zonder veren. Deze was ongeveer twee centimeter breed en was vooral goed te zien als ze had gebaad. Ook bij het jong was al enkele weken na het uitvliegen deze veerloze streep te zien, zodat dat een pop zou moeten zijn. In het laatste geval werden door de pop op een gegeven moment midden op de voertafel twee eieren gelegd met een tussenperiode van vier dagen. Ze werden gedeponerd op een plekje met fijnge maakte notedoppen. De pop begon bij

het eerste ei te broeden; uiteindelijk bleken beide onbevruucht te zijn. Hiervoor werd een met metalen strips omgeven nestblok gemaakt met een hoogte van 150 cm en een doorsnee van 60 cm. Dit werd direct aanvaard en het eerste ei lag er in op 31 mei 1982; het tweede volgde vier dagen later. De man werd nooit in het blok gezien. Na een broedduur van precies 28 dagen kwam het eerste jonkvogel uit, vier dagen later gevolgd door het tweede. De laatste werd niet gevoerd en was na een dag dood. Na zes weken werd het andere jong gedood door de man, die toen plotseling voor het eerst in het blok kwam.

Voorjaar 1983 werden er weer twee eieren gelegd, waaruit één jong kwam die na drie dagen dood was. Op 31 mei volgde een tweede legsel van twee, waarvan op 1 juli het tweede ei uitkwam. Het jonkvogel werd, gezien de eerdere ervaringen, zes weken uit het blok gehaald en verder met de hand grootgebracht. Dit gebeurde daarna nog eens met drie vogels. Dit broedduur was in alle gevallen 28 dagen. In het nestblok was een inspectieluik van glas gemaakt, waardoor de proef goed was te zien. Zij stoorde zich daar het geheel niet aan.

Tot zover een aantal meer of minder geslaagde kweekpogingen. Wat er uit navoren komt is dat het gemakkelijker van een paar eieren te krijgen dan ze jongen zonder problemen groot te laten brengen. Toch moet het met wat geduld en inzicht mogelijk zijn het aantal gekweekte jongen op te voeren en daarmee wat meer liefhebbers in de gelegenheid te stellen deze fraaie vogels in hun volière te huisvesten.

Ik ben in de Europese literatuur nog geen kweekresultaten tegengekomen met hier gekweekte exemplaren. De ervaringen met andere soorten laten echter zien dat het met deze vogels in het algemeen gemakkelijker en probleemlozer kweken is dan met geïmporteerde.

Vogelmarkten

Bij vele afdelingen is het organiseren van een vogelmarkt of vogelbeurs een al of niet regelmatig terugkerende activiteit. Gezien de ruime belangstelling voor dergelijke markten, vooral van de zijde van de vogelliefhebbers, voldoen deze inderdaad aan een behoefte. Echter, er zijn ook niet vogelliefhebbers die de vogelmarkten met een bezoek vereren en vooral deze bekijken dikwijls het gehele gebeuren door een andere bril, meestal scherp en kritisch.

In alle eerlijkheid moet worden gezegd dat hetgeen wordt waargenomen niet altijd de toets van de kritiek kan doorstaan, vooral waar het gaat om de presentatie van de vogels.

Ook van de eigen leden vernemen we overigens wel eens ervaringen die niet bepaald positief zijn te noemen.

Het organiseren van een vogelmarkt vraagt een serieuze benadering en een optimale inzet om die op een verantwoorde manier te realiseren.

Er zullen regels moeten zijn gesteld waaraan met name de verkopers zich dienen te houden; regels om te komen tot een juiste en verantwoorde presentatie van de vogels want daar gaat het voornamelijk om.

Wij weten niet hoe het u persoonlijk vergaat, maar in het algemeen gesproken wil de vogelliefhebber die een vogel koopt dat dier eerst wel eens behoorlijk bekijken. Die mogelijkheid is er nooit als zo'n exemplaar met tientallen andere vogels in een of andere transportkist zit.

Overigens is dat voor de vogels zelf ook niet bepaald gunstig en juist dat is bij velen aanleiding tot kritiek.

Waar het de voorlichting betreft, ook dat is een belangrijke zaak. Vooral, en dat komt veelvuldig voor, als men te doen

heeft met beginnende liefhebbers. Juist zij willen vaak meer dan alleen maar een vogeltje kopen. Zij hebben ook behoefte aan informatie en advies. Welnu, ook daar kan best wel eens wat meer aandacht aan worden geschonken.

Goed opgezette en op verantwoorde wijze gehouden vogelmarkten kunnen in alle opzichten een goede propaganda betekenen voor de vogelliefhebberij in het algemeen en uw afdeling in het bijzonder.

Maar, zoals gezegd dan wel goed opgezet en verantwoord! Om dat te bereiken zal de afdeling er ook voor moeten zorgdragen dat er op de regels die gesteld zijn toezicht op de naleving daarvan wordt uitgeoefend. Die verplichting ligt er dan óók.

Het vaststellen van regels inzake vogelmarkten zal afgestemd dienen te zijn op de ruimte en de plaats waar die worden gehouden. Een grote ruimte bijvoorbeeld biedt meer mogelijkheden tot een overzichtelijke en geordende opzet dan een kleine ruimte. Dat wil niet zeggen dat in een kleine ruimte maar aangemodderd kan worden, integendeel! In die gevallen is het zelfs noodzakelijk dat er van een strakke regelgeving sprake is.

De ruimte bepaalt het aantal verkopers, het aantal stands. Kortom plaatselijke omstandigheden vragen zo een eigen benadering. Men dient te werken naar ruimte en mogelijkheden.

Het deelnemen aan vogelmarkten moet in eerste instantie openstaan voor de vogelliefhebbers zelf. Het laten deelnemen daaraan door beroepsmatige handelaren kan evenwel in verschillende opzichten aantrekkelijk zijn en enige betrokkenheid is dan ook zeker niet verkeerd. Maar ook en vooral door hen dient de presentatie

van en de voorlichting over de vogels op een verantwoorde wijze te geschieden. Met andere woorden, ook door hen dienen de regels die uw afdeling vaststelt optimaal te worden nageleefd. **Uw afdeling organiseert; uw afdeling stelt de eisen.**

Er van uitgaande dat de organiserende afdeling voor elke verkoper voldoende ruimte beschikbaar stelt om zijn waar overzichtelijk en goed uit te stallen, dienen minimaal de navolgende regels te worden inachtgenomen.

1. Vogels welke ziek en/of niet in conditie zijn worden niet toegelaten
2. Vogels dienen uitsluitend te worden gepresenteerd in de geëigende tentoonstellingskooien waarin maximaal twee vogels.
3. Drinkwater en voedsel dienen onder direct bereik voor de in de kooien verblijvende vogels aanwezig te zijn.
4. De kooien waarin de vogels worden gepresenteerd dienen zuiver en schoon te zijn.
5. In die gevallen waarin het houden of het vervoeren van vogels gebonden is aan van overheidswege voorgeschreven vergunningen, zoals de Europese kooivogels (wildzang), zullen deze niet worden toegelaten.

Meerdere regels, zoals het heffen van entreegelden, het vaststellen van huurbedragen voor stands of standruimte, etc. etc., zijn denkbaar en door de afdeling vast te stellen. Primair gaat het echter, om door een regelgeving duidelijk te maken dat het WELZIJN van de vogels voorop staat. Wij zijn dat ten opzichte van de vogels gewoon verplicht.

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Geopend

donderdag 14/1 van 11-18 uur
vrijdag 15/1 van 10-18 uur
zaterdag 16/1 van 10-18 uur
zondag 17/1 van 10-17 uur

De Zwartkop-pitpit

(*Chlorophanis spiza*)

Deze suikervogel afkomstig uit het noordelijk gedeelte van Z. Amerika is een prachtige hardgroene vogel.

Het verschil tussen man en pop is zeer duidelijk te zien aan de pikzwarte kop van de man, die bij de pop groen is. Ook de kleuren verschillen wel wat. De pop is wat helderder groen dan de man. De kleur op de plaat is mijns inziens wat aan de blauwe kant, dit mag niet, want ook de kleur van de man is groen, zij het wat donkerder dan bij de pop. Grootte is ongeveer 14 cm.

Opvallend is ook de tweekleurige snavel, zwart van boven en geel van onderen. Jonge vogels gelijken op de pop, wat wel eens moeilijkheden geeft bij importvogels, de meeste "poppen" die bij importen binnenkomen zijn nl. niet uitgekleurde mannen.

Over het algemeen zijn deze soort pitpits niet erg geliefd bij de meeste liefhebbers. Ze kunnen zich nl. ontpoppen als levensechte "Killers". In menige volière, met een gemengde collectie vogels, waarbij ook deze pitpits zaten, zijn er doden gevallen. Oppassen is dus de boodschap. In een apart volière, en dan als paar, zijn ze wel te houden, maar toch blijft ook dan oppassen de boodschap.

De verzorging van deze suikervogels, geeft geen bijzondere moeilijkheden: zacht zoet fruit, in allerlei soorten, bestrooid met wat goed universeelvoer, regelmatig wat levend voer en natuurlijk een goede nectardrank, brengt ze in een prachtige conditie. Vooral de mannen zijn dan prachtige showvogels. Broedresultaten, d.w.z. uitgekleurde, zelfstandige jonge vogels, heb ik helaas nog nooit aanschouwd. Ik weet, dat er wel pogingen zijn geweest, tot zelfs nesten met uitgekomen eieren, maar jammer, nog nooit zijn de jonge vogels grootgekomen. Volgens mij ligt dit ongetwijfeld aan de voeding. Die schijnt dus nog onvoldoende te zijn om de jongen goed groot te krijgen.

We zullen moeten afwachten, maar ik ben er van overtuigd dat ze er komen. Wie is de eerste die ook deze zwartkop pitpits als eigen kweek op de tentoonstelling brengt? Ik ben zeer benieuwd.

Van ei tot

Over kunstmatig b grootbrengen van

Embryonale groei

De meeste kennis omtrent de ontwikkeling van het embryo is afkomstig van onderzoek aan pluimvee, dus hoenderachtigen (Hamilton, 1952, Hamburger & Ha

Figuur 4. Afbeelding van een ei:

a. onbebroed

b. 6 dagen bebroed

c. 10 dagen bebroed

Ifstandige vogel (deel 3)

n en aansluitend met de hand naveligen. Door J. Vredenburg i.s.m. B. v.d. Rijdt

milton, 1951, Romanoff & Romanoff, 1979, Romanoff, 1978). Dit is het gevolg van grote economische belangen, waardoor veel tijd en geld aan dergelijk onderzoek kan worden besteed.

Een van de verschillen tussen eieren van hoenderachtigen (nestvlinders) en kromsnaveligen (nestblijvers) is een significant onderscheid in de dooier/eiwit verhouding. De eieren van hoenderachtigen bevatten relatief meer dooier dan die van de kromsnaveligen. O.a. het verschil in broedtemperatuur voor de eieren van de beide soorten vogels hangt hiermee samen.

Tijdens de ontwikkeling van het embryo zijn verschillende processen te onderscheiden:

- vermeerdering van het aantal lichaamscellen (een continu verlopen verduubeling van het aantal lichaamscellen), waardoor het gewicht en de afmetingen van het embryo toenemen volgens een vaste wetmatigheid. Vrijwel direct na de bevruchting begint de celdeling.
- een voortdurende verandering in de structuur en rangschikking (ordering) van de cel(len), z.g. differentiatie, waardoor de verschillende weefsels en organen worden gevormd.
- een ver doorgevoerde verandering in de biochemische en physiologische activiteit in het zich ontwikkelende embryo.

Wanneer het ei gelegd is, is de kiemschijf te zien als een afgeplatte schijf (blastoderm), gelegen aan de oppervlakte van de dooier. Bij het schouwen is de kleur geel tot licht oranje (zie figuur 4a).

Na de zesde dag zijn de eerste tekenen van de embryonale ontwikkeling te zien bij het schouwen van het ei. Dit omvat o.a. het uitgroeien van de bloedvaten vanuit de kiemschijf in het binnenste schaalvlies (zie figuur 4b en c). Hoe sneller dit gebeurt des te krachtiger is de embryonale ontwikkeling. Wanneer na 10 dagen de genoemde tekenen niet te zien zijn, is het ei **niet bevrucht**. In dat geval is bij schouwen het beeld gelijk aan dat in figuur 4a.

Duidelijk is in afbeelding a de kiemschijf te zien.

Afbeelding b en c laten de bloedvaten zien, zoals die vanuit de kiemschijf uitgroeien. Onbevruchte eieren vertonen na 10 dagen nog hetzelfde beeld als afbeelding a.

Van het cel differentiatie mechanisme (regulatie) is veel nog steeds niet geheel duidelijk. We weten dat het in ieder nieuw ei op de zelfde wijze verloopt, en dat de daarvoor benodigde informatie genetisch verankerd ligt. Verder is een belangrijk mechanisme de wederzijdse inductie van groepen cellen. De ene groep kan de ontwikkeling van de andere groep en daarmee de richting waarin, beïnvloeden.

Ook hormonen spelen een belangrijke rol bij de regulatie van het groeiproces (van den Brande, 1979). In latere fase van de embryonale ontwikkeling moeten deze in het lichaam circuleren voor de groei en ontwikkeling van de organen. Sommige organen worden gedurende de embryonale staat niet gebruikt (longen, veel spieren, nieren), enkele anderen slechts kortstondig, zoals de eitand.

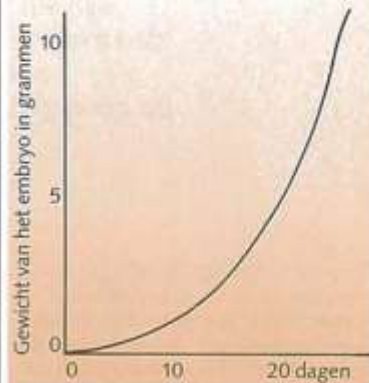
Gedurende de embryonale staat wordt het kuiken met dezelfde problemen geconfronteerd als na het uitkomen. Deze omvatten het chemisch afbreken van het voedingsmateriaal voor opbouw van weefsel eiwitten, etc. en het verkrijgen van de benodigde energie door verbranding van voedingsstoffen die in het ei aanwezig zijn. Dit zijn ingewikkelde chemische processen die eerst bij een bepaalde temperatuur (lichaamstemperatuur) goed verlopen. Ter verduidelijking van en als simpel voorbeeld van deze temperatuurafhankelijkheid, dat eenieder kent, noemen we het functioneren van de accu van een auto. Die functie berust ook op een chemisch proces dat afhankelijk is van de omgevingstemperatuur. Dit bemenken we vooral in de winter, wanneer de accu veel minder capaciteit heeft dan in de zomer, waardoor deze de neiging vertoont de moter minder goed te willen starten.

Tijdens de groei moet het organisme ook veel vocht opnemen. Immers ca. 2/3 deel van het lichaamsgewicht is water. Het is

dus van belang dat de lichaamsvocht-huishouding in orde is.

De benodigde calcium o.a voor de vorming van het skelet wordt van de schaal betrokken.

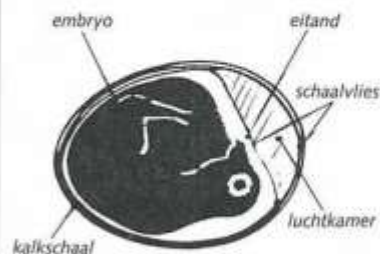
In figuur 5 is de gewichtstoename van het embryo van een naaktoog kakatoe tijdens de groei in het ei afgebeeld. De vorm van de kromme lijn in deze figuur is karakteristiek voor de ontwikkeling van het embryo en duidt op een goed verlopend broedproces.

Figuur 5. De gewichtstoename van het embryo (groeikurve) van een naaktoog kakatoe, vanaf het begin van het broeden tot aan het uitkomen uit het ei in de broedmachine. De verticale pijl in de figuur geeft de dag aan, waarop het kuiken uit het ei komt.

De vorm van de curve, met name in het begin van de ontwikkeling, is karakteristiek voor de vermeerdering van het aantal lichaamscellen door celdeling.

Figuur 6 geeft een doorsnede van het, aan het einde van de broedperiode volgroeide embryo, zoals het zich ongeveer bevindt in het ei vlak voor het aanpakken daarvan. Met de eitand prikt het kuiken het binnenste schaalvlies en bereikt daarmee de luchtkamer, die als gevolg van het vochtverlies is ontstaan.

Figuur 6. Doorsnede van een bebroeid ei, vlak voor het aanpakken. Het gearceerde gedeelte is de gevormde luchtkamer.

Geloof u dat nou echt?

Ja, gelooft u dat nou echt wat er in de advertenties en produkt-informaties van diergeneesmiddelen gezegd en beloofd wordt? Moeilijke scheikundige namen klinken indrukwekkend. Maar houdt dat in dat u dan maar voetstoots aanneemt dat het met zo'n produkt wel goed zit? Koopt u liever medicijnen op goed geluk, hoewel u niet in staat bent zelf de preciese ziekte vast te stellen?

De aanleiding van dit artikel is het feit dat sinds een aantal diergeneesmiddelen vrij verhandelbaar zijn geworden, de informatie uitgaven van de fabrikanten van deze middelen – die op verenigingsavonden en in dierspecialzaken aangeboden worden – suggereren dat nu tegen elke kwaal, of groep van kwalen, middelen beschikbaar zijn die ziekten kunnen voorkomen. Voor deze fabrikanten is er een aardige markt. Immers, bijna iedere kweker heeft wel eens problemen met de gezondheid van zijn dieren gehad, met als meest nare gevolg dat er weinig jongen op stok kwamen. Iedereen die hierover kan meepraten heeft er best wel geld voor over om van deze problemen verlost te worden. De middelen zijn dan ook bepaald niet goedkoop, prijzen van vijftig gulden per liter zijn geen uitzondering. Bovendien wordt er in bovenbedoelde produkt-informaties van uitgegaan dat u in staat bent om de aard van de ziekte zelf vast te stellen. Geloof u dat nou echt?

Want wie zou tegenover medekwekers durven bekennen dat hij/zij dat niet kan? Of durft u voor een beetje onkunde wel uit te komen, net als de heer Kalverboer uit Leeuwarden? Zie het artikel in Onze Vogels van okt. 1987, pag. 445.

Voorts suggereert de produkt-informatie dat deze middelen ook – dus naast geneesmiddel – als preventief middel gebruikt kan worden, de concentratie hoeft slechts gehalveerd te worden. Geloof u dat nou echt? Of gebruikt u regelmatig een halve dosering hoestdrank om nooit meer verkouden te worden? Nee toch? Uit het artikel van de heer J. Kuiper (Onze Vogels aug. 1987, pag. 280) hebt u kunnen lezen dat er slechts één middel echt een ziekte kan voorkomen en dat is

entstof tegen kanariepokken. Alle andere ziekten kunt u en moet u zien te voorkomen door een juiste verzorging van uw vogels: goede hygiëne van voer- en drinkbakken en de vogelverblijven, rantsoeneren van voedsel, geen overbevolking en een luchtig vogelverblijf. Als er dan toch een luchtje ontstaat, dan is het de hoogste tijd om de bodembedekking te verversen. De beste luchtreinigers kunnen zo'n luchtje niet wegnemen, zelfs niet die apparaten die miljarden negatieve ionen per seconde produceren.

Ing. H. Ruiter

Het voorkomen van ziekten hangt helemaal af van de manier waarop u uw vogels verzorgt, net zoals het voorkomen van een verkoudheid afhangt van de manier waarop u zich in het koude jaargetijd de buitenshuis kleedt. Zo zit dat, ook al beweren fabrikanten van diergeneesmiddelen dat hun produkten hierbij onmisbaar zijn. Hoe deden de kwekers het vroeger dan? In elk geval niet met middelen die op den duur hun werkzaamheid verliezen doordat er resistentie is ontstaan. Wat dit laatste betreft verzuimen de fabrikanten dat er een sluitend onderzoek is gedaan waarvan blijkt dat het ontstaan van resistentie absoluut uitgesloten is. Is de gezondheid van uw vogels – ook op den lange duur – hun echt wel wat waard? Of is hun oog meer gericht op uw portemonnee? Een kweker van dertig vogels, die zonder meer de aanbevelingen van de fabrikanten volgt, is zeker honderd gulden per jaar kwijt. In verhouding tot uw contributie aan de vereniging is dat een flink bedrag.

Na kritische bestudering van de produkt-

informaties heb ik de fabrikanten van diergeneesmiddelen een aantal vragen gesteld:

1. kan dagelijks (of regelmatig) gebruik als preventief middel geen resistentie doen ontstaan? Kunt u het achterwege blijven van resistentie door middel van onderzoek aantonen?
2. hoe kunnen stoffen die als geneesmiddel bekend staan groeibevorderend werken? Op welke wijze komt deze werking tot stand?
3. In één geval blijkt dat de advertentie als werkzame stof een andere naam vermeldt dan de bijsluiter van dat produkt. Hierover is opheldering gevraagd.
4. In een advertentie wordt gezsept aanbevolen als middel tegen kanariepokken. Er is gevraagd of dit produkt de kanarie van de pokken geneest, dan wel dat het verhindert dat kanaries pokken krijgen.

Verder blijkt dat hetzelfde antibioticum aan verschillende middelen is toegevoegd, middelen die op hun beurt een andere ziekte heten te bestrijden. U merkt er zijn voldoende redenen om de vraag te stellen: Geloof u dat nou echt?

De ene firma antwoordde correct na circa twee weken, maar het antwoord blijft op sommige punten vaag en onduidelijk. Bovendien is het benaderd vanuit de optiek dat vogels houden zonder een voldoende verzorging, maar met gebruik van geneesmiddelen heel goed mogelijk is. De andere firma had na vijf weken nog geen antwoord klaar.

Er was een telefoontje voor nodig om de verzekering te verkrijgen dat de brief spoedig beantwoord zou worden.

Het regelmatig c.q. dagelijks gebruik van sulfapreparaten en antibiotica in verdun-

de concentraties wordt in alle informaties van de fabrikanten aanbevolen. Ook prof. dr. P. Zwart doet dat in zijn artikel in *Onze Vogels* (okt. 1987 pag. 469). In gevallen van ernstige uitbraak van atoxoplasmose stelt hij voor om de halve concentratie Esb3 (een antibioticum) vijf dagen per week te gebruiken tot de vogels door de rui zijn en hier in het volgende broedseizoen mee door te gaan. Maar omdat bepaalde stadia onaangetast blijven en de ziekte slechts onderdrukt wordt kan een hernieuwde uitbraak steeds weer optreden. Als de eigenaar van aangetaste vogels de dieren niet verkoopt, weet hij wat er aan de hand is. Als de vogels echter wel verkocht worden en de nieuwe eigenaar stopt met het verstrekken van Esb3 dan verspreidt de ziekte zich onder zijn bestaande vogelbestand. Op den duur is er geen vogel meer te krijgen die niet met atoxoplasmose besmet is. De heer Kalverboer heeft dat moeten ondervinden. Gelukkig merkt professor Zwart aan het eind van zijn artikel op dat bedacht moet worden dat het continu verstrekken van antibiotica noodmaatregelen zijn. Het is nog verstandiger **helemaal niet te kweken** met dieren die atoxoplasmose hebben (gehad) en ze ook niet te verhandelen.

Tot mijn grote verbazing stelt een producent van diergeneesmiddelen dat de beide werkzame stoffen – een antibioticum en een sulfapreparaat – "groeibevorderaars" zijn. Hoe deze werking tot stand komt? Heel eenvoudig: een eiwitsparende en kiemverlagende werking. Vager kan het antwoord niet zijn. En na de waarschuwing van professor Zwart betekent dit middel een noodmaatregel en kan het zeker niet als conditiepreparaat worden aangemerkt. Om het antwoord toch een geloofwaardig tintje te geven vervolgt de fabrikant het als volgt: "Over de groeibevorderende werking zijn heel veel publicaties verschenen, maar hoe de werking precies geschiedt is nog nooit geheel duidelijk geworden. "Gelooft u dat nou echt? Ik denk dat u wel beter weet.

Deze fabrikant erkent dat "de beste resultaten met groeibevorderaars dan ook bereikt worden bij die vogels waar het minst voldaan kan worden aan de bovengenoemde voorwaarden." en "als aan deze voorwaarden voldaan wordt, zal

het groeibevorderende effect verminderen".

Dit is klare taal, niet het gebruik van "conditiepreparaten" maar een goede aanpak van uw hobby: "Het vermijden van overbevolking, plaatsen van de vogels op een gaasbodem, goede hygiëne

van met name de voederbakjes tesamen met het verstrekken in een optimale verhouding van zaad en eivoer zal het gebruik van chemotherapeutica voor een geslaagde opfok van de jonge vogels tot het verleden doen behoren". Waarom wordt zo'n zin nu niet in de produktinformatie opgenomen? Dat weet iedereen wat de gevolgen zijn van het gebruik van dit soort middelen. Een wettelijk verplichte zin als "Dit middel bestrijdt slechts de symptomen, uw vogels kunnen smetstofdragers blijven" zou het goed doen.

Dat een optimale verzorging niet voor alle "liefhebbers" mogelijk is, is erg spijtig voor hen, maar het is geen excuus voor het feit dat er "meer gebruik gemaakt moet worden van geneesmiddelen". Want daarmee bederft de gebruiker van geneesmiddelen de hobby van de echte liefhebbers.

Tenslotte de vraag of de fabrikant onderzocht heeft dat deze middelen na langdurig gebruik in een verdunde concentratie geen resistentie bij de ziekteverwekkers veroorzaakt. Deze vraag werd simpel afgedaan met: "Ondanks jarenlang gebruik van sulfaverbindingen zoals hierboven genoemd is mij geen geval bekend van resistentie". Of heel kort: er is geen onderzoek gedaan. Van een kweker kun je toch niet verwachten dat hij/zij de fabrikant een briefje stuurt met de mededeling: "Dit middel werkt niet want de ziekteverwekkers zijn resistent geworden". In de eerste plaats is het voor hem of haar onmogelijk om na te gaan of er resistentie is opgetreden of niet. En in de tweede plaats is zo'n kweker al lang gestopt met onze mooie hobby. Tenslotte had ik de (ijdele?) hoop dat op deze vraag een bevestigend antwoord was gekomen. Het gebruiken van "conditiepreparaten" wordt er met dit te simpele antwoord dubieuser door.

Moraal van dit verhaal: geloof niet alles wat er in advertenties en andere publikaties van leveranciers beloofd wordt. Houdt u aan de elementaire regels van onze hobby: goede voeding, gerantsoeneerd toedienen, goede hygiëne, geen overbevolking, wel enten tegen hapziekte, geen chemotherapeutica en geen antibiotica.

Wordt ondanks dat alles toch een vogel ziek, stap dan naar de dierenarts. Hij en niet u kan een juiste diagnose stellen. GELOOFT U DAT NOU ECHT!!!!

Naschrift: Ruim een week na het in bovenstaande artikel genoemde telefoontje ontving ik het verlangde antwoord. Hieruit blijkt "dat de samenstelling van het middel sedert de inwerkingtreding van de diergeneesmiddelenwet per 1 mei 1987 veranderd is. In deze nieuwe samenstelling wordt het **niet meer voor preventief gebruik aanbevolen**". Omdat er geen antwoord gegeven wordt op de vraag over het ontstaan van resistentie kunt u opmaken dat de kans daarop wel terdege aanwezig is. Ik hoop dat zogenaamde "regelmatige gebruikers" dat beseffen.

Over gezsept wordt geantwoord: "het doet de zogenaamde uitwendige pokken verdwijnen, echter de oorzaak wordt hiermee niet aangepakt. Omdat er inderdaad een suggestie van de tekst uitgaat dat het middel de kwaal bestrijdt, hebben wij besloten de vermelding van het woord "pokken" bij herdruk weg te laten".

amerikaanse buizerd

Buteo albonotatus

door prof. dr. A. Stolk

Kalkoengieren *Cathartes aura* zeilen hoog in de lucht, spiedend naar een prooi in de vorm van een kadaver. In kleine vogels zijn ze in het geheel niet geïnteresseerd en die storen zich dan ook helemaal niet aan de aasgieren. De zeldzame noordamerikaanse buizerd *Buteo albonotatus* maakt hiervan een dankbaar gebruik door rustig in zo'n gierenzwerm mee te zeilen en zich vandaanuit onverwachts op een kleine vogel te storen. Als enige onder de buizerds is hij vrijwel helemaal zwart en is hij door zijn lange, smalle gierachtige vleugels tot een langdurig helemal niet en hij zit ook niet op een roestplaats. Met het oog op agressieve doeleinden is hij prachtig gecamoufleerd en hij heeft ook zijn gedrag perfect aan Het een en ander is met de camouflage van spionnen te vergelijken, die zich voordoen als onschadelijke leden van de te benadelen partij.

Eendagsvliegen als vogelvoedsel

Eendagsvliegen of haften en hun larven zijn uitstekend voedsel voor insektenetende vogels.

Kan men deze bemachtigen, dan dient men als vogelliefhebber deze kans niet onbenut voorbij te laten gaan. Plaatselijk zijn deze insekten in reusachtige hoeveelheden te verzamelen en in gedroogde toestand kunnen ze dan heel geschikt als voedsel (eventueel wintervoedsel) worden gebruikt.

Vissen zijn sterk in eendagsvliegen geïnteresseerd en de oude naam oeveraas heeft dan ook betrekking op die belangstelling. Vooral de forel blijkt verzot op eendagsvliegen te zijn. Komt een zwerm uit, dan gaan grote aantallen naar het wateroppervlak om zich in een waar lui-lekkerland te goeden.

Eendagsvliegen vormen een insektengroep met speciale kenmerken en zijn dan ook als zodanig door de leek terstond te onderscheiden: grote rijkgeaderde voorvleugels, kleine of ontbrekende achtervleugels, in rust boven de rug tegen elkaar gehouden, grote ogen vooral bij de mannetjes, achterlijf met drie (soms twee) lange gelede staartdraden of borstels, kleine zwakke poten, mondelen en kaken rudimentair (slechts in restvorm of gereduceerde toestand aanwezig), kleine haarvormige sprietjes of antennen. Voedsel wordt door de volwassen dieren niet opgenomen. Wel wordt een flinke hoeveelheid lucht ingeslikt, zodat de maag tot een soort zwemblaas wordt. Dat maakt het soortelijk gewicht van het dier kleiner waardoor de paring gemakkelijker verloopt.

Het gezichtsvermogen is erg belangrijk. Daarom zijn de soorten van het geslacht **Cloëon** (*Cloëon dipterum* bijvoorbeeld) van twee paar samengestelde ogen voorzien; een paar met grote facetten bovenop de kop en een paar met kleine facetten opzij van de kop. Het wegvallen van de voedselopname wijst er al op dat de volgroeide eendagsvlieg alleen op de voortplanting is ingesteld. De larve heeft gewoonlijk enige jaren geleefd, maar de levensduur van het volwassen stadium is bijzonder kort; vandaar de naam eendagsvliegen uiteraard. De mannetjes gaan onmiddellijk na de paring als overbodige luxe te gronde en de vrouwtjes na de eiafzetting, wanneer ook hun rol is uit-

gespeeld. Men leeft naar de paring toe en dit gebeurt in zwermverband. Gewoonlijk komen de eendagsvliegen gelijktijdig uit en zo kunnen de mannetjes zich boven het land verzamelen. Zij zoeken steun bij elkaar om de vrouwtjes te lokken en weten als het ware instinctmatig dat eendracht nog altijd macht betekent. De vrouwtjes worden door zo'n zwerm aangetrokken. Na binnengevlogen te zijn worden ze door een mannetje gepakt en na zich als paartje afgezonderd te hebben kan het dan tot paring komen.

De eitjes worden in het water gelegd, maar bij sommige soorten worden ze gedropt. Het vrouwtje vliegt dan over het wateroppervlak. Het blijkt om enige hon-

door prof. dr. Anthonie Stolk

derden of duizenden eitjes te gaan, die bij een groot aantal soorten van dunne draden zijn voorzien om zich aan stenen of waterplanten vast te kunnen hechten. Op die manier liggen de eitjes stevig voor anker en kunnen ze niet door de stroom mee worden gesleurd (wat voor een zich ontwikkelende larve natuurlijk altijd een niet te onderschatten risico betekent). De volwassen eendagsvliegen mogen vrij uniform van lichaamsbouw zijn, bij de larven of nimfen is dit anders gesteld en treden er van soort tot soort belangrijke verschillen op. In snelstromend water leven ze vastgehecht aan stenen en daarvoor zijn bepaalde voorzieningen getroffen. Zo is bijvoorbeeld de onderzijde plat om zich stevig tegen stenen aan te drukken en er is zelfs uit de buitenste lobben van de onderlip een soort zuignap ontstaan. Een sterke aanpassing aan snelstromend

water laat de larve van **Prosopistoma foliacea** zien, een platte kop en een stevig schild van de eerste zes achterlijfsegmenten, waar het water prachtig langs kan stromen, ja zelfs het dier nog steviger tegen de onderlaag drukt. Er bestaan ook soorten van het geslacht **Ecdyonurus** en **Oligoneurilla rhenana**.

Gravende larven maken met poten en voorkaken U-vormige gangen in de modder, die uitstekend geschikt zijn om hun standplaats te behouden.

Voor het kruipen op de modder zijn weer andere aanpassingen vereist en voor actief zwemmen tussen de waterplantvegetatie kan men hetzelfde zeggen.

De ademhaling komt met behulp van kieuwen tot stand. Het zijn zogenaamde tracheekieuwen, die ter weerszijden van het lichaam zijn gelegen. Een aantal staartborstels komt bij de larven ook voor.

Bij vrijwel alle soorten leven de larven van plantaardig voedsel: algen en afvalstoffen. Er komen echter ook roofzuchtige soorten voor, die bijvoorbeeld jonge vissen kunnen aanvallen. De duur van de ontwikkeling bedraagt één tot drie jaar.

De oriëntering van de vrijzwemmende eendagsvliegen komt zuiver visueel tot stand. Worden ze van onder belicht, dan zwemmen ze ondersteboven. Een op de zwaartekracht gebaseerd evenwichtszintuig is hier dus niet in het spel.

Het aantal vervellingen van de zich ontwikkelende larve is bijzonder groot en kan wel twintig en meer bedragen.

Voor het uitkomen kruipt de larve langs een rietstengel of steen omhoog, waarna de larvehuid kan slijten om het volgroeide gevleugelde insect vrij te laten. Na een rustperiode wordt dan de vlucht naar het struikgewas ondernomen. Dit dier is wel gevleugeld, maar toch is het niet het

definitieve insekt: niet het zogenaamde **imago**, maar het **subimago**. Dit subimago vervelt (afhankelijk van de soort) opnieuw na enige minuten of uren en laat dan een dunne huid van het lichaam achter (een wonder van schoonheid om het onder de loep te bekijken, compleet met vleugels en poten). Dit heeft wel degelijk zin, want de vlucht van het uitgekomen imago blijkt krachtiger dan die van het subimago te zijn. Het laatste is aan de wat donkerder kleur te herkennen, alsmede aan de aanwezigheid van een duidelijk zichtbare franje, waarmee de achterranden van de vleugels zijn voorzien. Het volwassen insekt heeft niet veel tijd beschikbaar om zijn levenswerk te volbrengen. Het leeft slechts enkele uren tot dagen. Bepaalde eendagsvliegsoorten blijken geen eitjes meer te leggen, maar levende larven te produceren, die in het lichaam van de moeder uitgekomen zijn. De zeshonderd tot zevenhonderd larven laten zij boven het wateroppervlak vallen en moeten in het water een goed heenkomen zoeken.

Het extra-stadium van het subimago tussen het laatste larvestadium en het volwassen stadium of imago is heel bijzonder: in dit opzicht onderscheiden de eendagsvliegen zich van alle andere insecten. Voordat dit subimago uitkomt, gaat de volgroeide larve naar het wateroppervlak.

Enige soorten: de gewone eendagsvlieg **Ephemera vulgata**, de grootste Nederlandse haft **Ephemera danica**, het witte wormpje **Polymitarcys virgo**. De larven

van deze soort komen in reusachtige aantallen in modderige rivierbodems voor. In dit verband kan ook **Ephemerella** worden genoemd.

Baëtis rhodani: kenmerkend zijn de karakteristieke tulbandogen. De eitjes worden in plakken op overspoelde stenen en rotsen afgezet; **Prosopistoma foliacea** en **Ecdyonurus**-soorten.

Eendagsvliegen kwamen al meer dan driehonderd miljoen jaar geleden in de bekende Carboonmoerassen voor. Die oereendagsvliegen hadden echter nog achtereenvolgende, die ongeveer even groot als de voorvleugels waren. In de rusttoestand werden ze naar weerskanten uitgespreid. Echte eendagsvliegen zijn al ongeveer 250 miljoen jaar bekend. Tijdens het zwermen kunnen ze plaatselijk in grote hoeveelheden worden buitgemaakt. Voor insectenetende vogels zijn ze als regel een lekkernij. In gedroogde toestand kunnen ze uitstekend door het normale voedsel worden gemengd. Als wintervoedsel zijn ze ook goed te gebruiken.

Illustraties

Eendagsvliegen of haften.

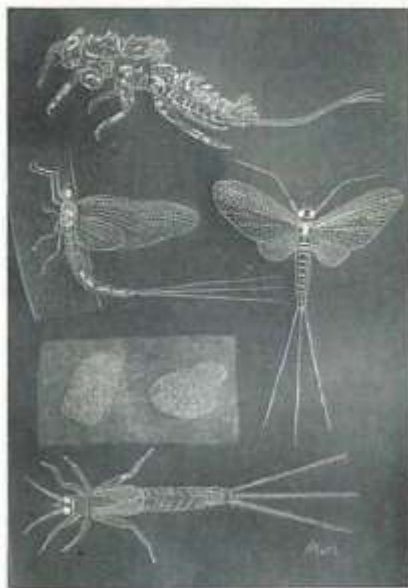
Eerste rij: Larve van de haft **Ephemera vulgata**, zij aanzicht.

Vierde rij: Idem bovenaanzicht

Tweede rij: Volgroeide haft, zij aanzicht.

Tweede rij: Idem bovenaanzicht

Derde rij: Eiplakken van de haft **Baëtis pumilus**, vastgehecht op een rotsoppervlak in het water.

Bestuur
en
Redactie
wensen u
fijne
Kerstdagen en
een plezierige
jaarwisseling

Wij zien
u graag
op Vogel '88

De Roodoorbuulbuul

Tekst en foto's: M. Aussems

Van de familie der buulbuuls (Pycnonotidae) is de roodoorbuulbuul (*Pycnonotus jocosus*) een van de bekendste vertegenwoordigers. Van nature komen ze voor in een groot deel van Zuid-oost Azië en verder zijn ze door de mens uitgezet in Australië, waar in de buurt van de stad Sydney een populatie te vinden is, en verder in Amerika en op het eiland Mauritius. Ze leven vooral aan de randen van bossen maar zijn het ook wel cultuurvolgers die in en bij dorpjes leven en zelfs zijn ze in parken van grote steden te vinden. In de landen van herkomst worden ze vanwege hun goede zang veel als kooivogel gehouden en in India zijn ze dan ook vaak te zien op vogelmarkten waar ze worden aangeboden voor ongeveer 2 gulden per stuk. In Nederland ligt de aanschafprijs natuurlijk wel hoger, maar ge-

lukkig voor de vogelliefhebbers zijn ze nog steeds goed betaalbaar.

De vogels zijn zo'n 20 cm groot.

Er is nauwelijks verschil tussen man en pop te zien, de zang van de man zal uitsluitend moeten geven. Er zitten vaak erg goede zangers onder en meestal wordt dan ook een losse man in kooi of voliëre gehouden. Het kan gebeuren dat men een man denkt te kopen en dan blijkt naderhand dat men een hele mooie pop gekocht heeft. Er is me een geval bekend van een buulbuulpop die het zo goed kon vinden met een goudvinkman, dat er een fraai nest gebouwd werd, dat er zelfs 2 eieren gelegd werden maar van jongen is natuurlijk nooit iets gekomen.

Er wordt tegenwoordig redelijk goed gekweekt met deze vogels en als men een koppel heeft zijn goede resultaten zeker niet uitgesloten. Op de nationale tentoonstelling in Breda zijn ze de laatste ja-

ren steeds in een aantal exemplaren te zien geweest en vaak betrof het eigen kweek vogels.

Het koppel waarvan ik het broedgedrag heb kunnen volgen, zat bij een vriend in een gezelschapsvoliëre van zo'n 6 meter lang, bij 2 m hoog bij 1 m diep. Er was een geïsoleerd nachthok. De voliëre werd door de roodoren gedeeld met saffraanvinken, bruinkop- en chinese gorzen, sijsjes en een japanse nachtegaal.

Al vrij snel na aankoop maakte het koppel aanstalten een nest te bouwen in een sparreboompje. In verband met de vele katten die 's nachts in de stad rondspookten, werden de vogels 's nachts echter steeds in het nachtverblijf opgesloten en daarom werd er een 'ontmoedigingsbeleid' gevoerd ten opzichte van de bouwplannen in het sparreboompje. Die boodschap werd door de buulbuuls snel begrepen en ze bouwden toen in het nachtverblijf in een kanariekastje, waarin de vogels amper pasten, in 2 dagen een nest van voornamelijk kokosvezel.

Er werden 2 eieren gelegd die vooral door de pop bebroed werden. Na 13 dagen kwamen de eieren uit. Beide jongen werden goed gevoerd met meelwormen, kleine maden en insecten die ze zelf vingen in de buitenvoliëre. De jongen groeiden zeer voorspoedig op, een bleef er ietsje in groei achter, maar na 10 dagen vlogen ze allebei uit. Ze zitten dan redelijk in de veren en ze hebben al een klein kuifje. De snelle groei zette zich voort en

al spoedig zijn de jongen in grootte niet meer te onderscheiden van de oudervogels. De kleur blijft echter wat fletser en de rode wang laat een tijdje op zich wachten.

Korte tijd later zaten de oudervogels weer op eieren, nu 3, en ook die kwamen goed groot.

De jongen van het vorige nestje werden door de oude man niet aangevallen, hoewel dat wel in de lijn der verwachtingen lag; misschien omdat het 2 poppen waren? De andere vogelsoorten werden soms wel op hardhandige wijze van de aanwezigheid van de buulbuuls op de hoogte gebracht, maar dat is een nadeel van veel vogelsoorten die in broedstemming zijn en die er een eigen territorium op na willen houden. Wil men de andere vogels sparen, dan kan men ze beter scheiden en het broedkoppel alle rust gunnen. Met dit broedresultaat is maar weer eens bewezen dat het echt niet onmogelijk is goede resultaten te hebben met vogels waarvan we vroeger dachten dat ze niet te kweken zouden zijn, en dat geldt dan vooral voor de insekteneters.

Mijn
met de

geslaagde kweek
kleine geelkuif kaketoer

Tekst en foto's: H.W. Bos

In december 1980 kochten wij een kleine geelkuif kaketoer (*Cacatua sulphurea*) als gezelschapsvogel.

Na enige tijd was deze vogel handtam. Door het verzamelen van informatie speelde het steeds vaker door mijn gedachte om met deze vogels te gaan kweken. Daar onze vogel een pop was, kocht ik er in augustus 1982 een man bij.

Deze was net als de vorige, een jonge importvogel. Na een tijdje werden ze bij elkaar geplaatst, wat uitstekend ging. Mijn andere vogels hield ik op zolder en daar werd een kooi van 100 x 150, met een hoogte van 150 tot 180 bijgemaakt. De nestkast had een afm. van 30 x 30 x 70 cm, met een invleggat \varnothing 12 cm. Vanaf het begin hadden beide vogels interesse voor de nestkast.

Ik wil nog wel opmerken dat de pop steeds minder tam werd. 2 Jaar na het koppelen (sept. 1984), zag ik tot mijn verbazing een ei in de nestkast.

Enkele dagen later werd het tweede ei gelegd. Deze eieren waren helaas onbevruucht, maar ik wist dat kaketoes pas vruchtbaar zijn op een leeftijd van 5 à 6 jaar. De vogels hebben wel een maand gebroed, goed afgewisseld door man en pop.

In mei 1985 gingen wij verhuizen en werd er voor de kaketoes een nieuwe kooi gemaakt van 120 x 50 en 75 cm hoog. De nestkast werd aan de buitenkant bevestigd.

Deze werd voorlopig net als de andere vogels op zolder geplaatst. In sept. 1985

was mijn nieuwe volière in de tuin klaar. Hierin waren 3 vluchten van 80 x 130 en 230 cm hoog, waarvan er één voor de kaketoes zou zijn.

Eén dag voor het overplaatsen van de vogels had de pop weer een ei gelegd, wat later onbevruucht bleek te zijn en na 3 weken stuk is gegaan.

Na die tijd zijn ze naar hun nieuwe kooi verhuisd, welke in verhouding met hun oude kooi niet bepaald rustig lag. Dit komt omdat de volière voor een groot gedeelte is voorzien van glas. Na enige tijd werden de vogels duidelijk rustiger. In de maanden mei en juni 1986 waren ze erg luidruchtig en werd er steeds meer gebruik van de nestkast gemaakt. Ik verwachtte dan ook binnen korte tijd weer eieren.

12 Juni werd het eerste ei gelegd en 15 juni het tweede. Ook nu bleken ze later onbevruucht, wat mij niet verbaasde, daar de pop \pm 6 jaar- en de man $4\frac{1}{2}$ jaar oud was.

De hoop werd nu gevestigd op volgend jaar, maar gezien de gedragingen van de vogels na een maand van broeden, wilden ze zelf niet zolang wachten. Op 31 augustus werd het eerste ei van het tweede legsel gelegd, gevolgd door een tweede ei op 4 september. Ook dit keer verwachtte ik onbevruichte eieren. Op 14 september wilde ik de eieren weghalen, want twee maanden voor niets broeden vond ik te veel. De handschoen werd aangedaan en de eieren onder de vogels vandaan gehaald.

Maar bij het zien van deze bleken ze allebei bevrucht. Vanaf die tijd speelde er veel door mijn gedachten, ook werden er spullen aangeschaft voor het eventueel grootbrengen met de hand.

Daar ik voorstander ben van natuurbroed, wilde ik het zoveel mogelijk overlaten aan de vogels zelf en pas ingrijpen als het echt nodig zou zijn.

Na 30 dagen (30 sept.) besloot ik het nest te controleren. Dit kon vrij rustig gebeuren vanuit de vlucht ernaast, waar op dat moment geen vogels in zaten.

Toen ik de nestkast opende en de kaketoes iets opzij gingen, zag ik dat 1 ei rondom aangepikt was, er kon dus elk moment een jong uitkomen.

De daarop volgende dagen waren erg spannend voor mij. Omdat papegaaien de eerste 24 uur geen voeding nodig hebben keek ik de volgende dag in de nestkast en zag een schreeuwend jong met lege krop.

Later op de avond keek ik nog een keer en het jong lag nu veel rustiger. Gelukkig zat er nu voer in de krop. Ik moest nu afwachten of het eerste- of tweede ei was uitgekomen, gezien de broedduur van 30 dagen.

Maar op 3 oktober kwam ook het laatste ei uit.

Zelf controleerde ik iedere ochtend en avond het nest. Alles verliep rustig. De jonge kaketoes werden goed gevoerd, ze lagen steeds met volle krop.

Ik heb de vogels op 23 oktober geringd. Het verschil in grootte werd steeds min-

der. Bij de oudste vogel waren de eerste veerstoppels al te zien.

Op 26 oktober waren ook bij de jongste de witte veerstoppels goed zichtbaar. De jongen waren nu ook even groot.

Toen de kaketoes 6 weken oud waren heb ik ze iedere dag even uit de nestkast gehaald. Dit gaf geen problemen met de oude vogels.

1 December zaten de jongen voor het eerst voor het invlieggat.

16 December zijn ze uitgevlogen. Hun snavel- en pootkleur is dan nog licht.

De eerste dagen heb ik ze 's-avonds nog terug gezet in de nestkast.

14 Dagen na het uitvliegen heb ik de jongen apart gezet, omdat ze niet meer door de ouders gevoerd werden.

Als voedsel verstrek ik een goed mengsel papegaaivoer, eivoer, brinta en handvoer. Tijdens de kweekperiode aangevuld met was hard gekookt ei en witbrood.

Ik hoop dat er kwekers zijn die iets van dit schrijven opsteken, want je bent een hele ervaring rijker als je van deze vogels een paar jongen ziet opgroeien.

HET NAPOLEONNETJE

Geen speel- maar een fopnest

Het napoleonnetje is bij de volièrehouders zo goed bekend, dat ik gerust het signalement achterwege kan laten. Beide geslachten zijn vrijwel identiek, maar als de broedtijd nadert wordt het rood bij de mannetjes soms iets intenser dan bij de pop. De biotoop van deze levendige vogeltjes zijn de droge of semidroge steppen met grassen en wat bosjes of struikgewas. Ook komen ze voor in cultuurgebied, tenminste als er voldoende dekking voor ze is. Ze leven daar van gras- en andere zaaadjes, alsmede van kleine insecten. Het woongebied strekt zich uit van westelijk naar oostelijk Afrika, als een brede gordel even bezuiden de Sahara. Het zijn echte sociale vogeltjes, die van gezelligheid houden en dan ook vaak in grote zwermen "opereren".

De meesten van u zullen wel eens een baltsend paartje hebben gadeslagen, waarbij de partners "stijf" om elkaar heendraaien met een grasspriet in de rode snavel. Bij veel soorten vogels is deze balts de inleiding tot de copulatie, de paring. Dat is bij de napoleonnetjes doorgaans niet het geval en vindt dit gebeuren plaats in het nest. De toekomstige kinderkamer heeft de vorm van een peer, heeft dikke wanden en is voorzien van een tunnelvormige ingang. Hierin komen de drie tot zes witte eitjes te liggen, die door beide partners beurteelings in een dag of elf, twaalf worden uitgebroed.

Geen speelnest

Hetgeen ik tot dusver verteld heb, is

waarschijnlijk voor velen van u "oud nieuws". Maar wat niet iedereen weet, zal ik u nu vertellen. Bovenop het eigenlijke nest of vlak ernaast, wordt een tweede nest gebouwd: het nest van het mannetje. Meerdere vogelsoorten bouwen een tweede nest en benutten dit als slaap- of speelnest. Dat is bij de napoleonnetjes echter niet het geval. Noch het mannetje, noch de pop slapen of roesten erin. Dit nest heeft ook geen buisvormige ingang maar een duidelijk zichtbare opening. In dit nest worden stukjes mest, dode nestjongen of rottende grote insecten gedeponereerd. Deze stinkende voorwerpen dienen waarschijnlijk om predatoren in verwarring te brengen: de vieze lucht leidt ze af van de geur van het eigenlijke nest. Het "mannetjes-nest" wordt door de vogeltjes gebruikt als ze om de een of andere reden geagiteerd zijn of wanneer er gevaar dreigt. Zij hippen dan in en uit dat nest, net alsof ze willen zeggen: hier moet je wezen! Wanneer een broedend vrouwtje merkt, dat er in het nest boven of naast haar iets niet in de haak is, dan kan ze zich snel "uit de voeten" maken. Het is echter wel de vraag of de afleidingsmanoeuvres altijd succes hebben. De Dominikaanwida, die parasiteert op deze vogeltjes, misleiden ze in elk geval niet. Deze weet de nesten, al zijn ze nog zo goed verborgen, uitstekend te vinden. En dat zal met diverse predatoren waarschijnlijk ook wel het geval zijn.

Meindert de Jong

Bichenov

De bichenow astrilde is waar het de kleurstellingen betreft geen opvallende vogel. Echter waar het aan boeiende of opvallende kleuren ontbreekt, maakt de tekening weer veel goed en kunnen we toch spreken van een contrastrijke verschijning.

Het voorhoofd is zwart, wangen, kin en keel wit met daaromheen een smalle zwarte band. Bovenkop en nek zijn bruin, de rug is bruin met een fijne zwarte golftekening. De vleugels zijn bruingrijs met witte blokjes. Tussen rug en witte stuit bevindt zich een zwarte band. De borst is vuilwit, buik, flanken en anaalstreek creme. Op de borst een zwarte band. Ogen donkerbruin, snavel loodgrijs en de poten zijn grijsachtig zwart. De lengte is ongeveer 10 cm.

Er zijn twee rassen beschreven, te weten: *Poephila bichenovii bichenovii*, voorkomend in Queensland en het noordwesten van Nieuw Zuid Wales, en *Poephila bichenovii annulosa*, welke voorkomt in Noordwest Australië. Het verschil tussen beide is de kleur van de stuitbevedering. Bij de nominatvorm is deze helder wit en bij de ondersoort is die zwart.

De naam bichenow is ontleend aan de naam van de tussen 1825 en 1832 fungerende secretaris van de Linnean Society. De ontdekkers Vigors en Horsfield, welke de vogel hebben beschreven, kozen deze naam uit eerbetoon aan Mr. J.E. Bichenov voor diens werk.

Naast de Nederlandse naam Bichenow astrilde wordt ook wel die van Ringelastriilde gebezigd, alhoewel deze laatste benaming al aardig aan het verdwijnen is.

Man en pop zijn niet zó gemakkelijk te onderscheiden. De mannetjes hebben een wat groter en helderder wit masker en de zwarte band daaromheen is wat scherper en sprekender. Zekerheid omtrent het geslacht verschaft voornamelijk de zang van de man.

Over het algemeen zijn deze zaadeter-tjes, welke nauw verwant zijn aan de overigens niet zo elegante en minder snelle

strilde *(Poephila bichenovii)*

door H.A. Maurer

zebravinken, vrij gemakkelijk te houden en te kweken.

Broeden doen ze bij voorkeur in een klein nestkastje van zo'n 15 x 10 x 10 cm met een klein rond invleggat. Van fijne grasstengels en hennepvezels bouwen ze daarin een nestje en de nestkom wordt gestoffeerd met uitgedroogd touw en veertjes. Nestelen ze echter in een struik, dan bouwen ze een vrijstaand dicht en bolvormig nest met een wat schuin naar onder gerichte ingang. Een legsel bestaat uit 4-5 witte eitjes die gedurende 12-14 dagen afwisselend door beide oudervogels worden bebroed. De nachten brengen ze samen in het nest door. De jongen vliegen na ongeveer 3 weken uit en gedragen zich net als jonge

zebravinken. Ze worden nog enige tijd, in afnemende mate, door de oudervogels gevoerd. De jongen brengen, nog lange tijd na het uitvliegen, de nachten samen met de ouders in het nest door. Dit kan overigens wel eens nadelig zijn voor een eventueel volgend legsel. In voorkomende gevallen doet men er dan ook verstandig aan om de jongen, zodra ze zelfstandig zijn, uit te vangen en elders onder te brengen.

Jonge bichenow's gelijken bij het uitvliegen meestal al sterk op de ouders, alleen de tekening, vooral op de vleugels, is in het algemeen nog niet zo scherp. Het komt evenwel ook voor dat de jongen op dat moment nog geen enkele borstteke-

ning tonen. Hun buik is dan overwegend vuilwit van kleur.

Naast een goede zaadmengeling voor kleine tropen, is een dagelijks beetje vers eivoer en wat groen onontbeerlijk. Tijdens de broedperiode is het goed om door het eivoer wat gekiemd zaad te mengen terwijl er dan ook enig dierlijk voedsel bijzonder graag wordt opgenomen.

De jeugdruif levert in het algemeen geen problemen op en op een leeftijd van goed een half jaar zijn ze zoals we dat noemen volledig op kleur; beter gezegd, ze zijn dan volwassen.

In hun gedragingen zijn bichenow's soms wat schuwachtig en nerveus waardoor ze in de gezelschapsvolière best wel eens wat onrust kunnen veroorzaken. Edoch, je hebt ook rustige exemplaren.

De zwartstuit bichenow komt naar mijn weten in ons land bijna of helemaal niet voor. Toch weet je maar nooit hoe er ooit eens is aan te komen. Het is dan wellicht goed te weten dat je beiden zonder problemen kunt kruisen, waarbij men dient uit te gaan van het volgende:

WS = Witstuit
ZS = Zwartstuit

- 1) WS x WS geeft 100% Witstuit
- 2) ZS x ZS geeft 100% Zwartstuit
- 3) WS x ZS geeft 100% Witstuit split voor zwartstuit.
- 4) ZS x WS/zs geeft 50% Zwartstuit, 50% Witstuit split voor zwartstuit.
- 5) WS/zs x WS/zs geeft 25% Witstuit, 50% Witstuit split voor zwartstuit en 25% Zwartstuit.

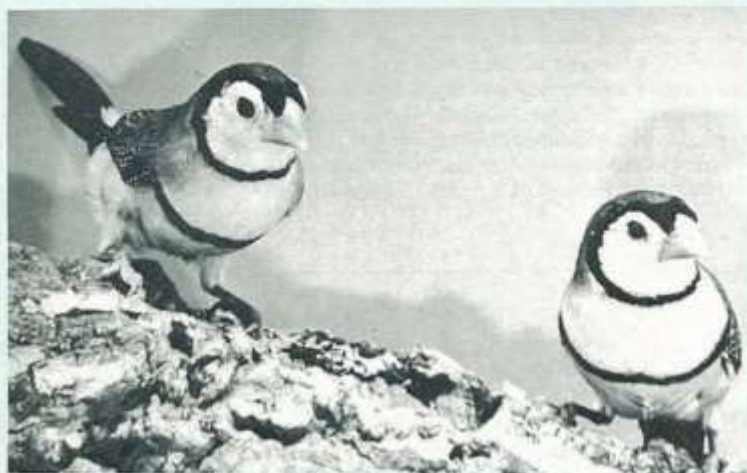
Paring 1 spreekt voor zich en 100% is correct zolang de volwassen vogels zelf zuivere witstuiten zijn.

Zwartstuit vererft recessief en bij paring 2 is het dus zeker dat je 100% zwartstuiten verkrijgt.

De paring onder 3 zal genoemde uitslag te zien geven mits de witstuiten zuiver zijn. Bij de jongen uit deze paring kan het voorkomen dat er wat zwart in enkele of meerdere stuitveren aanwezig is. Zo ook bij de overige paringen waar het splitvogels betreft.

Tenslotte zijn nog opgemerkt dat de witte kleur van de stuit dominerend is over de zwarte stuit, hetgeen inhoudt dat alle zwartstuiten zuiver vererft zijn.

Litt.: Prachtvinken, Cees van Berkel
Prachtvinken, F. Robiller

Fisher's weduwevogel *Vidua (Tetraenura) fischerie*.

Foto: Horst Bielfeld

Het mannetje in prachtkleed is 31 cm lang, in rustkleed 12 cm. De popjes zijn ongeveer 11 cm groot.

In prachtkleed heeft het mannetje een beigeachtige tot gele bovenkop. Achterkop, kopzijden, kin, keel, borst en de rest van de bovenzijde is zwart. Vleugels en staart zijn zwartbruin met lichtbruine zomen. Stuit en bovenstaartdekveren eveneens zwartbruin met bredere lichtbruine meer zandkleurige zomen. De vier middelste ongeveer 22 cm lange staartveren zijn net smalle cremewitte strohalmen. De onderzijde vanaf de borst is cremeachtig, ogen donkerbruin, snavel en poten rood.

In rustkleed gelijken de mannetjes op de poppen die aan de bovenzijde bruin tot zwartbruin gestreept zijn, op de kop meer roodbruin. De onderzijde is meer witachtig bruin. Snavel en poten rood, bij jonge vogels meer bruin.

Hun gezang doet heel sterk denken aan de zang van de purper granaatastrilde, die als waardvogel fungeert.

Ze komen voor van Zuid Ethiopië en Somalië zuidwaarts tot Tanzania. Het zijn bewoners van savannen. Gedurende de tijd dat de purper granaatastrilden broeden, zijn meestal een mannetje en enkele poppen van de fishers in de nabije omgeving. Naast het feit dat ze broedparasieten zijn, leven de mannetjes namelijk ook polygaam; ze houden er meerdere wijfjes op na.

Ons is een kweekresultaat met deze weduwesoort bekend, behaald door de heer J. Wigmore. In 1979 verscheen daarover in dit maandblad, op pagina 440, een uitgebreid artikel.

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met talloze
soorten
tropische vogels

Kleurkanaries

De standardeisen in praktijk Piet Verdult

Goudisabel

De bestreping van de goudisabellen bestaat uit bruin eumelanine en nog een bepaalde hoeveelheid bruin phaeomelanine. Dit laatste is sterk gereduceerd en mogelijk te vinden tussen de bestreping en aan de randen van vleugel- en staartpennen. De bestreping moet kort en fijn zijn en lichtbruin van kleur. Dus niet te donker maar wel duidelijk zichtbaar ook in de flanken. De vleugel- en staartpennen moeten lichtbruin zijn, niet te licht (opgebleekt) of te donker. Tussen de bestreping mag geen bruin phaeomelanine aanwezig zijn. Een goudisabel is een volledig intensieve (kort bevederde) vogel. De bijkleur is goudgeel en deze bijkleur moet zuiver en diep van tint zijn. Een weinig blauwstructuur mag maar ook niet meer dan dat. Te veel blauwstructuur zal het pigment een te harde uiting geven en de bijkleur een citroenachtige tint. De goudtint moet doorlopen tot in de toppen van de vleugel- en staartpennen.

Kweekadvies

A) Goudisabel man maal een isabel pop met een lichte schimmelfactor maar met een toch vrij hoge bijkleur. Denk er wel om dat de isabel pop niet te veel bruin phaeomelanine bezit en de bestreping niet te breed en/of te lang is. Meestal hebben deze poppen wel een goede flanktekening. B) Isabel man met lichte schimmelfactor maal een goudisabel pop. Voor de man geldt hetzelfde als wat ik over de pop van de voorgaande paring heb geschreven. Daarentegen zal een isabelman in de regel minder bruin phaeomelanine bezitten dan een isabel

pop. C) Agaat man lichte schimmelfactor maar met goede bestreping en flanktekening maal een goudisabel pop. Deze paring kan men toepassen als de bestreping op de rug en flanken van de goudisabellen te zwak is geworden. Uit deze laatste paring zijn alle agaats en goudagaatmannen split voor isabel. De poppen zijn allen agaats of goudagaats. Een jonge man uit deze paring, bijvoorbeeld goudagaat split voor isabel, kan men het volgende kweekseizoen weer gebruiken door terug te paren aan de moeder. Dan kweekt u zowel goudagaats als goudisabelmannen en poppen. Denk bij de kweek van intensieve vogels vooral aan de lengte van de bevedering. Te korte bevedering geeft van die 'rattige' vogels met kale piekken.

Veel voorkomende fouten.

Pigment: Bestreping te breed, te lang en/of te donker. Geen of zwakke flanktekening. Vleugel- en staartpennen te licht (opgebleekt) of te donker. Bruin tussen de bestreping.

Bijkleur: Goudtint niet zuiver of niet diep genoeg. Niet volledig intensief. Goudtint te hard door te veel blauwstructuur. Goudtint loop niet door tot in de toppen van vleugel- en staartpennen. Bijkleur in flanken, dijen, onderlichaam en/of borst te licht. Niet egaal van kleur boven de snavel. Dit laatste komt nogal eens voor. Voor de tentoonstelling zijn de mannelijke exemplaren het meest geschikt. Zij benaderen het dichtst de standardeisen. De poppen zijn meestal te bruin op de rug en niet volledig intensief.

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND

Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met alle kleur-
slagen
kleurkanaries

1. Steltkluut

Steltkluut

Himantopus himantopus

prof. dr. Anthonie Stolk

Vadertje Langbeen onder de vogels, want hij heeft de langste poten in vergelijking met zijn lichaamslengte.

Wordt hierin misschien slechts door de flamingo's Phoenicopteridae overtroffen. Bij de vlucht steken de poten ver buiten de staart uit en wil hij met zijn lange spitse snavel wat van de bodem pikken, moet hij de poten buigen.

Bij voorkeur fourageert hij dan ook in het water, waar hij zijn uit insekten en kleine waterdieren bestaande voedsel van het oppervlak of vlak daaronder pikt.

Bij voorkeur fourageert hij dan ook in het water, waar hij zijn uit insekten en kleine waterdieren bestaande voedsel van het oppervlak of vlak daaronder pikt. Daarbij stellen de lange poten hem in staat om vrij diep water te exploreren. Parmantig als hij rondstapt, wordt hij in Spanje wel cigeñuela genoemd, wat kleine ooielaar betekent. In het water kan hij de poten hoog optillen, terwijl duiken en zwemmen eveneens heel goed mogelijk blijkt te zijn.

Kosmopoliet die hij is, heeft hij bovendien de neiging zijn broedgebied uit te breiden. Dit bleek bijvoorbeeld vrij recent in Zuid-Europa mogelijk te zijn, waar plaatselijk door een gunstige waterstand in plas- en meergebieden geschikte broedplaatsen konden ontstaan. Wellicht moet hierbij ook de ter hand genomen rijstcultuur als positieve faktor worden beschouwd. In ons land en België

werden in 1965 ruim veertig paren geobserveerd.

Scherpe **kik kik kik**-geluiden dienen in de voortplantingstijd om het territorium te markeren en om indringers te laten weten dat men zich op verboden terrein bevindt. De gebruikelijke geluiden bij opgewonden opvliegen na verontrusting in de kolonie kunnen als **kwet kwet** worden omschreven. Bij de hofmakerij worden

met de lange poten sierlijke dansbewegingen gemaakt, die een fraaie aanblik verschaffen. Het broeden geschiedt in kolonieverband. De kolonie wordt verdedigd door zich op een gegeven moment gewond of ziek te houden. Het dier kan dit echter vanwege de lange poten niet door het lichaam over de grond te laten slepen (zoals bijvoorbeeld de verwante kluut *Recurvirostra avosetta* en andere soorten dit doen) en imiteert daarom op ongeveer 35 meter afstand in de lucht een gewonde vogel door schijnbaar hulpeloos boven de grond rond te fladderen. Doordat hij zijn lange felrode poten daarbij laat slingeren wordt het effect nog in belangrijke mate vergroot. Zouden deze met het oog daarop zo intensief gekleurd zijn, dus om maar goed op te vallen? Kan ongetwijfeld zo zijn, al zullen die opvallende stelten tevens dienen om in het water kleine voedseldieren aan te lokken. Nieuwsgierigheid is de meeste dieren zeker niet vreemd.

Het nest blijkt als regel een vrij groot uitplantedelen (halmen bijvoorbeeld) bestaand bouwsel te zijn, dat vaak half op het water in ondiepe randen van moeraspoelen drijft. Het legsel van drie of vier donkerbruin-gevekte, dofgroene eieren wordt 25 of 26 dagen afwisselend door het vrouwtje en de man bebroed, waarna beide ouders de jongen, die kort na het uitkomen het nest verlaten, nog ongeveer een maand verzorgen.

Bij de steltkluut worden gewoonlijk zes geografische rassen onderscheiden, die slechts weinig in kleur en afmeting verschillen.

Zwart-witte steltkluten komen in Nieuw-Zeeland voor, alsmede een volkomen zwarte. Deze op het Zuid-eiland zeldzaam voorkomende vorm wordt als ondersoort beschouwd: *Himantopus himantopus novaeseelandiae*. Overigens heeft men in dit verband ook aan een melanistische variëteit gedacht.

Woestijnvinken

Tekst: Cevab

Foto's: Ton de Bruijn en Pedr. Podpera

Vale woestijnvink

Rode woestijnvink

Woestijnvinken, *Rhodopechys*, behoren tot de familie Fringillidae, de vinken.

Het zijn in het algemeen bewoners van eenzame, droge en rotsachtige gebieden, waar ze leven van allerlei gras- en onkruidzaden alsook nemen ze wat kleine insecten op.

Hun uiterlijke verschijningsvorm, in hoofdzakelijk grijsbruin tot roodbruin en vooral op de vleugels rozeroodkleurig, is bepaald niet opvallend alhoewel de mannetjes tijdens de broedperiode wat contrastrijker getekend zijn dan de popjes.

Ook in hun gedrag zijn ze weinig opvallend, vooral omdat ze zich voor het merendeel op de grond ophouden en dan door hun schutkleuren nauwelijks zijn waar te nemen. Het is meestal de zang die hun aanwezigheid verradt.

Er zijn vier soorten beschreven, te weten: *Rhodopechys sanguinea*, Rode woestijnvink.

De nominaatvorm, *R.s.sanguinea*, vindt domicilie in de Kaukasus, Iran, Afghanistan en oostelijk tot in China. De ondersoort *R.s.aliens* komt voor in Marokko. Het zijn bewoners van droge bergheiligen.

De bovenkop is zwartbruin evenals de vleugel- en staartveren. De vleugeldekveren zijn rozerood omzoomd. De vleugel- en staartpenen hebben een witachtig uiteinde. De bovenzijde is roodbruin met donkere bestreping, de stuit meer geelbruin en eveneens donker gestreept. De teugel is roodachtig van kleur, de wangvlekken bruin met rode waas. Kin, keel, borst en flanken zijn bruin met donkerder bruine vlekken. Buik en onderstaartdekveren witachtig. Ogen donkerbruin, snavel geel, poten grijsachtig hoornkleurig. De popjes zijn matter van kleur. De mannetjes zijn buiten de broedperiode minder sprekend van kleurstel-

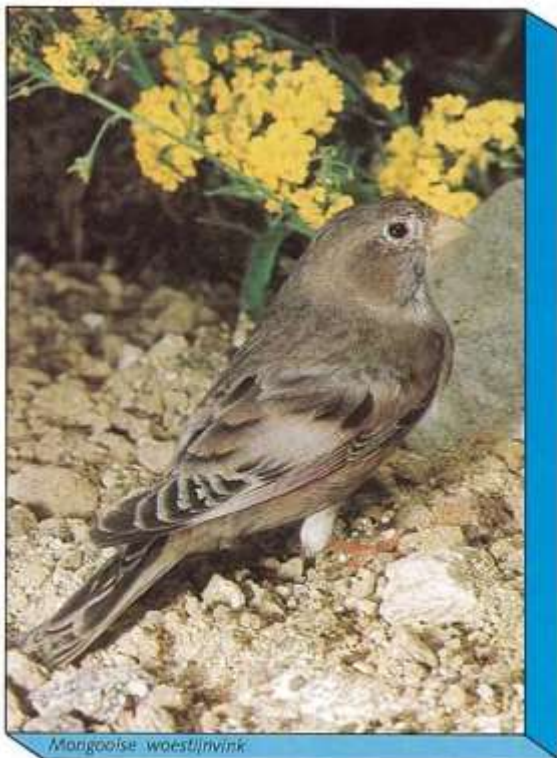
lingen en zij hebben dan een bruingele snavel. Lengte 15 cm.

Ze broeden op de grond, in een spleet of in een kuiltje onder een overhangende steen. Het nest is ondiep en komvormig, gemaakt van droge gras- en plantenstengels.

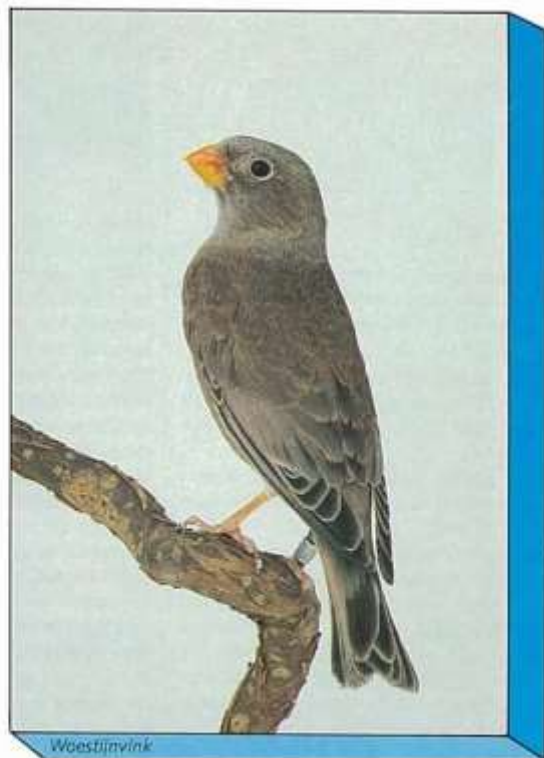
Een legsel bestaat uit 4 tot 5 eieren die lichtblauw van kleur zijn en vooral op het stompe einde bruine vlekjes en stippen vertonen. Tijdens de winter verblijven ze in lager gelegen gebieden.

Rhodopechys githaginea, Woestijnvink, ook wel naar het Duits Trompettervink genoemd.

De nominaatvorm, *R.g.githaginea*, komt voor in Zuid Egypte en Noord Soedan. De ondersoorten *R.g.amantum* op de Canarische eilanden; *R.g.zedlitzii* in Noord Afrika en *R.g.crassirostris* in Arabië, Iran en Noordwest India.

Mongoolse woestijnvink

Woestijnvink

Ze leven meestal in groepjes in schaars begroeide rotsachtige gebieden. De bovendien zijn roodachtig bruin, de kop grijs bewaasd. Bovenkop en stuitbevedering roodbruin, de buikstreek wat sterker roodbruin. Vleugel- en staartveren zwartachtig met rode omzomingen. Ogen donkerbruin en de korte kegelsnavel is oranje-rood. Het popje is evenals de man in rustkleed bruiner van kleur, minder rood dus. De snavel is geelachtig hoornkleurig. Jonge vogels zijn meer zandkleurig bruin zonder rode accenten. Popjes en jongen zijn over het geheel ook matter van kleur.

Lengte 12-13 cm.

Hun nesten bouwen ze voornamelijk van droge grasstengels in spleten en nissen. Die nesten zijn komvormig en van binnen bekleed met dierenhaar, wol en veertjes. Een legsel bestaat uit 4 tot 5 groenblauwe met roodbruine spatten en druppels voorziene eitjes.

Rhodopechys mongolica, Mongoolse woestijnvink.

Geen ondersoorten. Ze komen voor in Oost Azië, India en Oost China waar ze zich ophouden op droge en vaak woeste berghellingen.

Ze zijn overwegend roodbruin van kleur, vleugels- en staartveren rozerood met zwarte tekening. Ogen roodbruin, snavel lichtgeel, poten rozeachtig hoornkleurig.

Het popje is fletser van kleur en bij haar ontbreekt ook de roze band op de vleugels. Haar snavel is, evenals bij de mannetjes in de rustperiode, lichtgeel. Lengte 13 cm.

De 4 tot 6 eieren zijn groenblauw van kleur met enkele bruine of zwarte puntjes aan het stompe einde.

Rhodopechys obsoleta, Vale woestijnvink, ook wel Lichtenstein's woestijnvink genoemd.

Ook deze soort heeft geen ondersoorten. Ze komen voor in Klein Azië en Noord Pakistan, waar ze zich voornamelijk ophouden in laag gelegen gebieden, langs oevers van rivieren en ook wel in tuinen en parken. Ze prefereren dus een geheel ander biotoop dan hun vorengenoemde soortgenoten.

De vogels zijn zandbruin van kleur, de bovenstaartdekveren meer roodbruin. Flanken bruin en de buikstreek en onderstaartdekveren meer vuil wit.

De mannetjes hebben een zwarte teugel en zwarte vleugelveren. Bij de popjes zijn de vleugels meer bruinachtig rood en minder contrastrijk. Ook zijn de staartveren van de popjes minder scherp getekend doordat ze overwegend bruin van kleur zijn met vuilwitte zomen. Tijdens de broedperiode hebben zowel de mannetjes als de popjes een zwarte snavel.

Ogen donkerbruin, poten bruinachtig hoornkleurig. Jonge vogels zijn matbruin van kleur ze missen nog de roze en witte veerzomen in vleugels- en staartpennen. Lengte 14 tot 15 cm.

De 5 tot 6 eitjes zijn grijsachtig lichtblauw van kleur, schaars bezet met donkere puntjes. Broeden doen ze in dichte struiken en de nesten, gemaakt van planten- en grasstengels, zijn komvormig.

In de volière

Woestijnvinken worden onregelmatig aangeboden. Vanwege hun eenvoudige uiterlijk is er relatief weinig belangstelling voor ze. De vraag is derhalve niet groot. Er kan overigens ook niet worden gezegd dat ze zich in de volière gemakkelijk voortplanten, niet zo maar als vanzelf. Desondanks is er met alle vier de soorten al met succes gekweekt. Ze zijn goed in voliëres te houden, mits die volière is voorzien van een droog en tochtvrij nachthok. Het zijn verdraagzame en rustige vogels die ook geen hoge eisen stellen aan voedsel en verzorging.

Op een goed mengsel zaden (kanarie-, wildzang- en onkruidzaden en enkele zonnepitten) aangevuld met wat eiwoer en levend voedsel zoals mierenpoppen en een enkele meelworm, blijven ze in goede conditie. Ook wat groen, zoals bijvoorbeeld vogelmuur, wordt gretig opgenomen.

Volière van d

De pop bouwt het nest, broedt alleen en de eerste dagen voedt zij ook alleen de jongen. De man voert in die periode wel de pop.

A.J. van Dijk uit Hoogerheide schreef ons over zijn ervaringen die hij met de kweek van *Rhodopechys githaginea* heeft opgedaan.

Het paartje was ondergebracht in een binnenshuis onverwarmd vluchtje van 1,50 m lang, 1,50 m breed en 2,00 m hoog. In een met conifeertakjes gecamoufleerd kanariestkastje, bouwde het popje van gedroogde grasstengels, haarworteltjes en witte katoendraadjes een nestje, waarin op 18 juni 1986 het eerste eitje werd gelegd. Dat eitje was blauwgroen van kleur met donkerbruine spatten en was ongeveer 17 mm lang. Totaal werden er 5 eitjes gelegd die, zoals later bleek, ook alle vijf bevrucht waren. Nadat de pop ongeveer 15 dagen had gebroed zijn alle vijf de eitjes uitgekomen. De jongen hadden een licht vleeskleurige huid waarop lichtrijze donsveertjes voorkwamen. Ze werden goed door de pop gevoerd, later daarin bijgestaan door de man. Op een leeftijd van 18 dagen verlieten de jonge woestijnvinken het nest en ze werden nog zo'n dag of tien door beide oudervogels gevoerd. Na het uitvliegen keerde ze niet meer in het nestje terug. Enkele dagen voor het uitvliegen zijn ze geringd; ringmaat 2,9 mm.

In hun jeugdkleed zijn ze licht bruinbeige van kleur.

Het is wel opgevallen dat tijdens de broedperiode de man een sterke paringsdrift vertoonde. Onophoudelijk achtervolgde hij de pop, zonder dat dit overigens tot problemen leidde.

Als voedsel verstreekte Van Dijk ze een voliërsaadmengeling met wat extra gebroken gepelde haver, een stukje appel, vogelmineralen en grit, Cédé eivoer met wat gekiemd raapzaad en wat groenvoer.

Per broedseizoen zijn meerdere broedsels haalbaar.

Woestijnvinken, niet zo opvallend, niet zo spectaculair maar toch, ze hebben wat.

Marinus Kooijman, Pr. Beatrixstr. 9 in Stellendam, schrijft ons dat hij sedert 1981 de vogelliefhebberij beoefent. Hij werd toen 12 jaar en op zijn verjaardag kreeg hij vier kanaries, drie poppen en een man. De familie had nog een voliërestaan waarin vroeger kippen en grasparkieten werden gehouden. Die voliërestaan werd toen wat opgeknapt en voor de kanaries ingericht. In 1983 kocht hij vier koppels grasparkieten en een koppel valkparkieten. De kanaries kwamen toen nog wel tot nestbouw maar de nesten werden door de grasparkieten leeg gehaald en stuk gemaakt. In 1985 is hij lid geworden van de plaatselijke vogelvereniging en toen kreeg hij ook het maandblad thuisgestuurd. Daaruit heeft hij inmiddels veel geleerd. Door de contacten met andere vogelliefhebbers kwam hij er ook achter dat je beter geen kanaries bij grasparkieten kan houden. Het gevolg was dat er een nieuwe voliërestaan werd gebouwd met aparte vakken. Die voliërestaan is gemaakt van ijzeren pijp en het laswerk door zijn vader verricht. Gezamenlijk kwamen ze tot een goed resultaat en er kwam een voliërestaan van 6 m lang, 2,20 m breed en 2 m hoog, ingedeeld in drie vluchten. In de ene vlucht kwam een koppel rosella's die vorig jaar 5 jongen grootbrachten, in de tweede vlucht werden de grasparkieten en een koppel valkparkieten gehuisvest en de derde vlucht

is bestemd voor de kanaries en wat troepen. Het nachtverblijf is eveneens uitgebreid en geheel geïsoleerd. Daarin kunnen de vogels vorstvrij overwinteren. Marinus zegt veel plezier aan zijn vogels te beleven en we nemen dat graag van hem aan. Wij wensen hem nog heel veel succes.

Ik zal me eerst even voorstellen: Mijn naam is Freek Bos en ik woon in het jachtersdorp Schoonebeek. (Dr) Ook in ons dorp hebben we een vogelvereniging 'Onze gevleugelde vrienden

naand

met ± 100 leden, waarvan ik sinds 3 jaar lid ben.

In mijn kennissenkring waren een paar vogelliefhebbers zodat ik me daar ook voor ging interesseren.

In 1983 ben ik begonnen met de bouw van een voliëre en een nachthok in het schuurtje. Toen moesten er nog vogels komen en dat was niet eenvoudig, maar ik kocht een stel zebra-vinken – binsenastridlen – diamantduifjes – mozambique-sijsje en dwergkwartels, die het in de gezamenlijke voliëre best met elkaar konden vinden en waar ik ook leuke broedsultaten mee heb gehad.

In 1986 zijn we verhuisd naar een plek met meer ruimte om het huis. Toen kon ik doen wat ik altijd wou en dat was een ruime voliëre van 4 x 3 x 2 m. en een nachthok van 3 x 2,5 x 2 m. Mijn oude voliëre had ik verkocht, inclusief de vogels. Ik wilde mij nu met grote parkieten bezighouden.

De voliëre en het nachthok zijn gemetseld op een fundering, 3-steens hoog. Het nachthok is verdeeld in 4 vakken en de buitenwanden en het dak zijn volledig geïsoleerd met 5-cm. dikke tempexplaten, afgewerkt met 5,5 mm. watervast multiplexplaten.

Ik zie nu ook met plezier mijn inmiddels aangeschafte valkparkieten – turquoisines – rood – en geelkopkakariki's in de voliëre vliegen.

Ik ben begonnen met tropische vogels en heb nu grote parkieten.

Eén ding heb ik in die paar jaar wel geleerd: je krijgt niet zo maar goede en mooie vogels, je moet er heus wat voor doen en daarom denk ik dat deze hobby steeds interessant zal blijven.

40. DEUTSCHE MEISTERSCHAFT 88

D K B

in Nürnberg/Altenfurt (Schulzentrum)
vom 8. - 10. 1. 88

Öffnungszeiten:

Fr., 8. 1. 88, 9-18 Uhr

Sa., 9. 1. 88, 9-18 Uhr

So., 10. 1. 88, 9-14 Uhr

... mehr als 10.000 Vögel der
verschiedensten Arten und Rassen
... Züchterartikel

KALENDER 1987

De Irena-Buulbuul

Een van de fraaiste voliërevogels is ongetwijfeld de irena-buulbuul, althans het mannetje dat als heksesluter op het decemberblad prijkt. Het wijfje is namelijk geheel groenig-blauw met bruine slagpennen. Het woongebied van deze vogels strekt zich uit over grote delen van zuidelijk Azië, inclusief Indonesië. Hun voorkeur gaat uit naar de dichte regenwouden, zowel in de laagvlakten als gebergte tot hoogten van circa 1500 meter. Gewoonlijk "operen" deze buulbuuls in kleine groepjes, foeragerend in de hoge boomkruinen, waar ze smakelijk genieten van rijpe bessen en vruchten. Het actiefst zijn ze in de ochtend- en avondschemering. De vlucht doet denken aan die van een lijster: krachtig, golvend en direct. Tijdens de vlucht, maar ook zittend in het geboomte, wordt voortdurend hun roep gehoord, die klinkt als "pieiepit" en "oewhatsit". Behalve het voedsel dat ik al noemde – bessen en vruchten – zijn deze fraaie vogels verzot op nectar. Geregeld worden dan ook bloeiende bomen bezocht en zorgen door middel van stuifmeel, dat aan hun kinveertjes kleef, voor kruisbestuiving. Bovendien snappen ze nog vliegende insecten op de manier van de vliegenvangers. Het nest van deze buulbuuls is een plat bouwseltje van takjes, worteltjes en vezels, vermengd met wat mos. Het bevindt zich op hoogten van twee tot twaalf meter boven de grond in een struik, boom of palm. (In Maleisië vond men een nest in een woudreus op een hoogte van 42 meter!) Er worden twee, zelden drie eieren gelegd; ze zijn groenig-wit met bruine vlekken en "veegjes". Het legsel wordt door beide partners beurtelings bebroed. De jongen worden na 13 dagen geboren (in gevangenschap na 18 dagen!). Na een zelfde periode verlaat het kroost het nest en is op dat moment erg luidruchtig. De irena-buulbuuls fungeren heel vaak als waardvogels (pleegouders) voor de valkkoekoek, een nauwe verwant van onze welbekende koekoek. Ik wens u allen een voorspoedig en gezond 1988.

Meindert de Jong

C.p. pategonus

Ervaringen met Pategonische rotsparkieten

De Pategonische rotsparkiet is nauw verwant aan de Aratinga's, de zogenaamde wigstaartparkieten. Op het eerste gezicht zou je dat niet zeggen en ben je meer geneigd te geloven dat het een Arasoort betreft. Vooral door de naakte witachtige huid rond de ogen doen ze sterk aan de Ara's denken.

Uiterlijk is er geen waarneembaar verschil tussen mannetjes en vrouwtjes en zullen de gedragingen van de vogels tot enige aanduiding van de sexe moeten leiden.

Het zijn van nature kolonievogels die in grote groepen leven in de open velden en woudranden waar ze zich voeden met zaden, knoppen, bladen, bessen en vruchten. Ook broeden doen ze in kolonieverband, met vele paren tegelijk. Tijdens de broedperiode, die kan variëren en afhankelijk is van het gebied waar ze verblijven, in Argentinië bijvoorbeeld van

december tot februari, houden ze zich voornamelijk op in de rivieralleen waar ze in de rotsachtige en van leemlagen voorziene steile rivierwanden hun nesten graven. De gangen tot de eigenlijke nestholte zijn gemiddeld 1,00 tot 1,25 m lang.

Een legsel bestaat uit 3 tot 4 glanzend witte eieren die gedurende ongeveer 24-25 dagen door het vrouwtje worden bebroed.

Na ongeveer 8 weken zijn de jongen zover dat ze het nest verlaten. Ze lijken dan al sterk op de volwassen vogels al-

leen de snavelkleur is witachtig tot creme. Geleidelijk aan wordt deze zwart. Na het uitvliegen worden de jonge vogels nog een drietal weken door de ouders gevoerd.

Er zijn drie rassen beschreven, te weten: **Cyanoliseus patagonus patagonus**, komt voor in Cordoba, Centraal Argentinië, Zuid Argentinië van Chubut tot Neuquén en Buenos Aires. Lengte 44 cm. **Cyanoliseus patagonus andinus**, komt voor in Noordwest Argentinië, van Salta zuidelijk tot San Luis. Lengte 44 cm. Dit ras is donkerder van kleur dan de nominaatvorm en vertoont ook minder geel aan de onderzijde.

Cyanoliseus patagonus byroni, komt voor in Centraal Chili van Atacama zuidelijk tot Valdiva. Met een lengte van 50 cm is het de grootste van de familie en vandaar ook wel de naam **Grote Patagonische rotsparkiet**. Maar niet alleen qua formaat verschilt deze van de voorgaande rassen, zij hebben ook een opvallende vrij brede witte borstband.

De nominaatvorm trekt 's winters naar noordelijker streken, zoals Mendoza, Entre Rios en Uruguay, waar het dan warmer is.

Het is ook dit ras dat het meest bij de vogelliefhebbers voorkomt en waarmede steeds meer kweekresultaten worden behaald. Het ras *C.p.byroni* is het zeldzaamst. Enerzijds komt dat waarschijnlijk door het feit dat ze maar een relatief klein verspreidingsgebied hebben, anderzijds omdat jonge vogels nogal eens uit de nesten worden gehaald voor consumptie. Ieder jaar viert men op 30 november het traditionele St. Andreasfeest en al van oudsher staat er dan 'Chileense Bergparkiet' op het menu. Omdat het vlees van de volwassen vogels bitter smaakt, kortom niet lekker is, komen uitsluitend jonge vogels in de kookpotten. De jongelui uit de dorpen halen halsoverhoofd toeren uit om bij de nesten te komen. Ze trekken dan met haken die aan lange stokken zijn bevestigd de jongen vogels eruit en brengen ze naar beneden waar de kopers al staan te wachten.

Terug naar de nominaatvorm waarmede pas in 1955 voor het eerst werd gekweekt en wel in de dierentuin van Praag. In 1979 werd voor het eerst een eigen kweek ingezonden op de bondkampioen. Sedertdien is er met dit ras in toenemende mate gekweekt wat tot gevolg heeft gehad dat ze inmiddels, en terecht,

verdwenen zijn van de zogenaamde BUD-lijst.

K. Schoorstra uit Ternaard schreef ons over zijn ervaringen met *Cyanoliseus patagonus patagonus*, het volgende: Op 27 april 1987 kocht ik bij een handelaar een koppel Patagonische rotsparkieten. De handelaar beweerde met stelligheid dat het een koppel was die hij van een liefhebber had overgenomen.

Op de avond van die dag heb ik beide vogels gehuisvest in een volië van 5 m lang, 95 cm breed en 1.80 m hoog. Het beschutte gedeelte, het nachtverblijf, bevindt zich boven achterin de vlucht waar ook de voertafel is gesitueerd. De volgende dag heb ik in de vlucht een natuurblok geplaatst van 1 meter hoog met een binnenmaat van 50 x 30 cm. Dit blok was al eerder onderhanden genomen door een Nandayparkiet en op verschillende plaatsen uitgeknaagd tot op de schors. Beide rotsparkieten konden het kennelijk goed met elkaar vinden en op een gegeven moment zagen we ze ook paren. Op 7 juni was het eerste ei gelegd later gevolgd door nog drie.

Aangezien het nestblok met het controle luik boven tegen het gaas aanzat, kon ik de eieren niet controleren, dus moest ik afwachten. Wel kon ik door de spleten in de schorswand net binnen in het nest-

blok kijken en zodoende de zaak in de gaten houden. Steeds als ik 's middags de vogels ging voeren gingen ze enorm te keer en verlieten ze steevast luid schreeuwend het blok. Wat ik echt niet had verwacht gebeurde, op 6 juli bleek het eerste ei te zijn uitgekomen, gevolgd door nog twee op 7 en 9 juli. De ouders gingen als ik in de buurt was nog feller tekeer en sedertdien heb ik ze zo veel mogelijk met rust gelaten. Na ongeveer 5 weken kwamen ook de jongen goed op stem en produceerden ze geluiden die leken op het kwaken van eenden.

Op 2 september verliet het eerste jong het nest maar kroop wel regelmatig bij de andere jongen terug. Op 6 september was het zover dat ze alle drie buiten kwamen. Alleen aan de nog witte snavel was te zien dat het jonge vogels waren.

Zij nog vermeldt dat deze rotsparkieten heel goed in voliërs zijn te houden ook tijdens onze winters. Als voedsel dient een goed mengsel parkietenzaden te worden verstrekt met als aanvulling wat eivoer, een stukje geweekt brood, wat groen, maagkiesel en grit, alsook bij tijd en wijle verse wilgentakken.

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: Th. Brosset/H. Müller

ALPINE-AIR

negatieve ionen generator BETROUWBAAR EN UITERST DOELTREFFEND

ALPINE-AIR, de nieuwste generatie negatieve ionen generatoren, wordt al reeds jaren met veel succes in europa en amerika verkocht. Dit wordt mede bewerkstelligd door zijn uiterst betrouwbare en doeltreffende werking.

De ALPINE-AIR negatieve ionen generator ZUIVERT de lucht van zwevend stof (een plaag in iedere vogelkooi, en een bedreiging voor de gezondheid), stank, bacteriën, virussen, stofmeel, rook etc. en zorgt voor een natuurlijk evenwicht. ● De Alpine-AIR zorgt voor een zuivere lucht, gezondere vogels, dus betere broedresultaten, voorkomt allergie en cara-krachten, en minder kans op ziekten. ● De ALPINE-AIR zuivert zelfs hele stoffige ruimten tot maar liefst 50 m³, montage is eenvoudig, en u krijgt een duidelijke gebruiksaanwijzing. ● De werking kan ook eenvoudig worden gecontroleerd met de ionen tester die er GRATIS wordt bijgeleverd. ● U krijgt 2 JAAR GARANTIE en als er dan iets mee is... het kan haast niet maar toch? dan krijgt u gewoon een nieuwe ALPINE-AIR, zonder enige kosten, dat bedoelen wij met garantie.

Normaal **f. 199,-** compleet met beugel MAAR... wegens enorm succes verlengd tot t/m **f. 149,-**
17 januari 1988 vóór.....

IN 3 TERMIJNEN BETALEN EN TOCH ZONDER KOSTEN? Ja, d.m.v. bankcheques, girobetaalkaarten etc., en elke aanvraag behandelen wij natuurlijk strikt vertrouwelijk! NOG VRAGEN? Aarzel niet, bel (van 9.00-17.00 uur) of schrijf ESVE, geheel vrij: lijdend, Wij zitten er voor!

Importeur:

OOK VERKRIJGBAAR
VIA UW DIERENSPECIALZAAK!

Postbus 10 - 4740 AA Hoeven - tel. 01659-4488
BANKREKENINGNUMMER: ABN 52.68.53.719
GIRONUMMER: 5545512

Vogels en medicijnen

Natuurlijk zal ik even reageren op de reacties betreffende mijn artikel 'Vogels en medicijnen' in het oktobernummer 1987. Het artikel zoals door mij geschreven was bedoeld als **waarschuwing!**; de inhoud was misschien iets overdreven gesteld.

De genoemde voorbeelden waren **echter geenszins overdreven. Maar laten we alles eens even op een rijtje zetten en punt voor punt behandelen.**

1) Iedere medicus, van huisarts tot specialist, weet dat bijna ieder geneesmiddel in meer of mindere mate bijwerkingen heeft. Denk nog maar eens aan het beruchte Softenon, waarvan de fatale bijwerkingen zich openbaarden toen het al te laat was.

2) Iedere dierenarts weet dat bepaalde medicijnen voor dieren bijwerkingen kunnen hebben. Een te hoge dosis kan bijvoorbeeld bloedingen veroorzaken. Daarom zullen dierenartsen over het algemeen antibiotica niet regelmatig voorschrijven en er toe over gaan een ander medicijn te proberen. Daarom is het toe te dienen medicijn, zowel bij mens als

dier aan een juiste dosering gebonden, te bepalen door de arts c.q. dierenarts. Tot zover verklaar ik niets nieuws, dacht ik zo.

3) Enige tijd geleden verscheen in de krant een bericht over een duivenhouder uit Brabant die met een duif een plaats had veroverd in het wereldkampioenschap. Voorwaar een prestatie. Een paar dagen later hoorde ik een interview op de radio tussen deze duivenhouder en een verslaggever. Een van de vragen was, of het de duivenhouder bekend is dat er doping wordt toegepast bij wedstrijd-duiven. Hij antwoordde dat er geruchten gaan maar persoonlijk niets heeft kunnen constateren. Wat hij wél geconstateerd zou hebben is dat bepaalde duivenhouders een bepaald middel gebruiken die de rui schijnt te vertragen en te stoppen. Jammer, aldus deze duivenhouder, want die mensen helpen zichzelf het schip in. De wedstrijd-duif is dan prompt afgeschreven.

4) Een ander nieuwtje. Er is een tijdje geleden een onderzoek gestart door de Landbouw Hogeschool in Wageningen

bij Rotterdamse graanoverslag bedrijven. De reden? In Denemarken was geconstateerd dat werknemers in de graanoverslag last hadden van verminderde vruchtbaarheid c.q. onvruchtbaarheid, waarschijnlijk door stof van granen waarin zich landbouwgif bevond.

Nu terug naar het onderwerp vogels en medicijnen. Ik blijf bij mijn opvatting dat **onnodige, ik herhaal, onnodige toediening**, het zogenaamde 'kuren', schadelijk is! Het toedienen van medicijnen aan gezonde wezens, en dus ook gezonde vogels, is verwerpelijk. Uit bovenstaand nieuwtje kunt u natuurlijk ook de conclusie trekken of zaden die wij aan onze vogels verstrekken soms de oorzaak kunnen zijn van ziekteverschijnselen en bijkomende gevolgen. Zover durf ik niet te gaan. Ik heb daar geen bewijzen voor en dus onthoud ik mij verder van commentaar. Maar gif blijft gif! Ten laatste: Ik ben echt geen fervent tegenstander van medicijnen. Ieder ziek wezen kan geholpen worden door het toedienen van medicijnen maar ik blijf wél fervent tegenstander tegen het **onnodig toedienen van medicijnen en pepmiddelen en met mij vele weldenkende mensen dacht ik zo.**

K.S. Kalverboer

Broedverslag over de Zwarte Bospatrijs

Melanoperdix nigra borneensis

door Hans van der Sluis

Sinds de opening van de tropische afdeling van Vogelpark Avifauna in 1982 zijn we in het bezit van een stel zwarte Bospatrijzen.

Om ze te beschrijven kunnen we het best een vergelijking maken met de meer bekende Roul-Roul (*Rollulus Roul-Roul*). De man is nu echter geheel zwart en heeft geen kuif. Het vrouwtje is bruin met zwarte streepjes op de vleugels. Er is nog een duidelijk verschil te zien aan de poten van de vogels. Zowel bij de oude als de jonge vogels is de kleur van de poten verschillend. Bij de oude Bospatrijzen is de kleur van de poten grijs/groen, de Roul-Rouls hebben rode poten. De jonge Bospatrijzen hebben groene pootjes, de jonge Roul-Rouls hebben donkere pootjes.

De Bospatrijzen zijn gehuisvest in een verblijf van 2.50 m breed. Het hok is gevuld met potgrond en ingericht met o.a. kamerdennen, varens en Chinese roos. In

het midden van het hok ligt een klein vijvertje waar de patrijzen graag in baden. De eerste drie jaar werd er geen nestdrang vertoond, ook al was de mogelijkheid hiervoor wel aanwezig. Net als de Roul-Roul bouwt de zwarte Bospatrijs een komvormig nest van plantaardig materiaal. Het kistje waar onze Roul-Rouls wel hun nest in bouwen werd door de Bospatrijzen niet gebruikt. Het vierde jaar begon de man wel een nest te bouwen maar het bouwsel zakte steeds in elkaar.

Dit jaar heb ik ze dan ook maar geholpen met hun nest. Op een stuk gaas heb ik rietbladeren gevlochten. Daarna heb ik dit wat omgebogen zodat er een soort tunneltje ontstond met een diameter van ± 22 cm en een lengte van 25 cm. Daarnaast gaf ik nog wat lang gras en hooi als nestmateriaal. De man begon meteen het nest te inspecteren en gooide het nestmateriaal over zijn rug om het in

het nest te leggen. Het vrouwtje leek niet geïnteresseerd en ik had de moed op eieren al opgegeven. Maar na een aantal weken zat het vrouwtje toch in het nest. Ik was uitermate nieuwsgierig of er een ei was maar ondanks mijn enthousiasme wilde ik haar toch niet van het nest af jagen om te kijken wat er in lag. Ik had namelijk het idee dat ze bezig was een ei te leggen. Na zo'n tien minuten kwam ze het nest uit en daar lag het langverwachte ei. Het eerste van in totaal 6 stuks.

De tussenpozen tussen het leggen van de eieren varieerde van 3 tot 6 dagen. We moesten de eieren in de broedmachine leggen omdat ze niet zelf wilden broeden. De broedtijd is 18 dagen.

Van de 6 eieren waren er 4 bevrucht en kwamen er ook 4 jongen uit.

Hiervan leven er nu nog 2. We voeren de jonge patrijzen Civo-start aangevuld met vliegmaden. Ook bromvliegen eten ze als ze ze kunnen pakken.

VARIA VARIA VARIA VARIA VARIA VARIA VARIA VARIA

Coniferen

Coniferen, vooral die soorten welke breed en tamelijk dicht uitgroeien, zijn bij uitstek geschikt om in een volière te worden geplant. Wel dient de bodemgesteldheid daarvoor geschikt te zijn en bovendien moeten er in de volière geen vogels zijn gehuisvest die als echte knagers bekend staan zoals bijvoorbeeld parkieten. U hoeft echt niet de eerste klas gevormde exemplaren aan te kopen, juist misgroeien hebben vaak een extra decoratief karakter. Coniferen blijven winter en zomer groen en zijn in het algemeen lekker dicht zodat ze talloze veilige en goed beschutte nest- en slaapplaatsjes aan de vogels bieden.

Zolang het niet vriest kunnen ze worden geplant. Let er op dat ze bij aankoop voorzien zijn van een goede kluit.

Donkerstralers

Donkerstralers zijn te vergelijken met lampen. Ze geven echter geen licht maar warmte en de 'peer' is niet van glas maar van porcelein. Ze passen in normale fittingen. Gegeven het feit dat donkerstralers warmte afgeven die diep in het lichaam doordringt en gemakkelijk zijn aan te brengen, wordt er door de vogelliefhebbers nogal eens gebruik van deze warmtebronnen gemaakt. Ze zijn te koop in diverse sterktes. Goed te gebruiken zijn ze in ziekenkooien, in kooien waarin vogels hun acclimatisatieperiode doorbrengen en in wat kleinere kweekruimtes. Ook zijn ze uitstekend geschikt om te gebruiken in de 'kunstmoeder' om jonge kwarteltjes en fazanten groot te brengen.

Endoscopische geslachtsbepaling

Het komt vooral ook bij grote parkieten en papegaaiachtigen veelvuldig voor dat er geen uiterlijk waarneembaar verschil is tussen de sexen. Omdat er steeds meer naar wordt gestreefd om met dergelijke vogels, vooral papegaaien, te kweken is het van belang precies te weten van welk geslacht de vogels zijn. Een endoscopisch onderzoek biedt hierbij uitkomst. Tijdens zo'n onderzoek wordt een dun buisvormig instrument dat met een ingewikkeld lenzensysteem is uitgerust, in het vogellichaam gebracht en kan de dierenarts aan de inwendige geslachtsorganen zien of het een man of een vrouwtje is. Voor dit onderzoek wordt de vogel onder een korte narcose gebracht.

Het kleine wondje dat moest worden aangebracht om het buisje in het lichaam te brengen, wordt na het onderzoek enkelvoudig gehecht. De operatieve ingreep duurt plm. 30 seconden.

Dakstreepzaad

(*Crepis tectorum*)

In de nazomer, zo omstreeks september, is het de mooiste tijd om het dakstreepzaad te zoeken. En met zoeken bedoelen we dat u bijna zeker ook écht moet zoeken naar dit leuke plantje. U doet er goed aan in enige weken geleden afgemaaide wegbermen te gaan speuren. Wellicht komt u dan onverwachts voor de prachtige, fijn gevormde gele lintbloempjes te staan. Zo verging het ons althans ook. Opeens zagen we het dakstreepzaad staan. De ongeveer 1-1½ cm grote bloempjes oogden ons uitdagend aan. Een voorzichtig windvlaagje deed ze behoedzaam heen en weer bewegen! Werkelijk. Een welkome ontmoeting! Waarom zo welkom, vraagt u zich misschien af. Dat is vlug gezegd. Dakstreepzaad behoort tot de vrij zeldzame planten. Dáárom geeft het de liefhebber van onkruidplanten zo'n voldoening, als hem of haar zo'n ontmoeting te beurt valt!

Natuurlijk bloeit het Dakstreepzaad al eerder. Vanaf mei kunt u het al aantreffen. Doch dan valt het tussen het hoge gras nauwelijks op. In de loop van de zomer is het hoge gras meestal afgemaaid. Dan krijgen andere planten de kans om hun bloemhoofdjes boven het gras te verheffen. Ook het Dakstreepzaad!

In ons land komen 7 soorten streepzaad voor. In de bloementuin wordt soms ook wel eens streepzaad geplant. Meestal is dit de Rozestreepzaad, welke afkomstig is uit de landen rond de Middellandse Zee.

Voor alle duidelijkheid nog even een korte beschrijving van het Dakstreepzaad. De lintbloempjes zijn lichtgeel, doorsnede 1-1½ cm; vormen een uitgespreide bloemtros. Het blad is langwerpig, langs de buitenzijde meestal wat gekruld. Bij de stengel heeft het bald twee kromme en naar buiten wijzende tanden of slippen. Behalve in wegbermen, kunt u het ook vinden op zandgrond, puinhopen en zelfs op oude muren!

De naam *Crepis* wijst op de bladvorm en betekent sandaal. De soortnaam *tectorum* betekent van de daken. Sandaal van de daken.

Snapt u het?

P.J. de Penning

De Roodku

Al sedert 1837, toen de eerst geslaagde kweek van de 19 cm grote roodkuifkardinaal in Italië plaatsvond, komen vrij regelmatig deze vogels in volières tot voortplanting.

Er is tussen de geslachten geen verschil in uiterlijke verschijningsvorm en vandaar dat het samenstellen van een paartje heel erg moeilijk is. Het vreemde is echter dat, als je eenmaal een koppeltje hebt, er vaak wel enig verschil tussen beide vogels is waar te nemen. Alleen kun je die verschillen niet als maatgevend hanteren. Het zijn dan vaak die kleine dingen waaraan je de eigen vogels herkent maar waarmee je niet bij een handelaar zo maar een koppeltje kan samenstellen. Nestelen doen ze in dichte struiken maar net zo gemakkelijk maken ze ook van een

Geopend

donderdag 14/1 van 11-18 uur

vrijdag 15/1 van 10-18 uur

zaterdag 16/1 van 10-18 uur

zondag 17/1 van 10-17 uur

ardinaal (*Paroaria coronata*)

nestkastje gebruik. Van grashalmen, cocos- of sisalvezels, mos en dergelijke, bouwen ze een komvormig nest waarvan de kom wordt gestoffeerd met dierharen, pluizen of sharpie.

Tijdens de balts huip het mannetje, de bek getooid met een grashalm, om het vrouwtje. Met afhappende vleugels wacht zij, als ze ook in broedstemming verkeert, de paring af.

Een legsel bestaat uit 3 tot 4 eitjes welke een licht groenachtige ondergrond hebben en zijn voorzien van vele donkerbruine puntjes en vlekjes. De eitjes worden gedurende ongeveer 12 tot 14 dagen door in hoofdzaak de pop bebroed. Als zij voor korte tijd, in verband met voedselopname of ontlasten, het nest verlaat neemt het mannetje haar taak even over.

De jongen blijven ruim twee weken in het nest waar ze door beide oudervogels worden gevoed. Die oudervogels houden van het begin tot aan het uitvliegen het nest heel erg schoon. Alle uitwerpselen van de jongen worden in de kortste tijd door ze opgeruimd. Rond de leeftijd van 5 tot 6 dagen kunnen de jonge vogels worden geringd; ringmaat 4 mm.

Tekst: V. Le Kreb
Foto: Horst Bielfeld

Na het uitvliegen houdt de man zich voornamelijk met het voeren van de jongen bezig en als ze ongeveer zes weken oud zijn dan kunnen ze zelf hun eigen kostje vergaren, dan zijn ze zelfstandig. Hun kop- en keelbevedering mist dan nog de rode kleur, ze zijn daar geligbruin. Hun bovenzijde is meer bruiner getint en de onderzijde grauer van kleur als bij volwassen exemplaren. Na twee maanden zet de jeugdruif zich in en spoedig daarna gelijken ze al heel sterk op de oudervogels. Pas als ze twee jaar zijn heeft hun verenpakje de volle kleur.

Beide sexen zingen een niet onaardig klinkend liedje.

Na enige acclimatisatie blijken het sterke vogels te zijn die heel goed passen in een goed beplante volière met soorten van gelijke grootte. Ze kunnen als winterhard worden beschouwd mits ze maar de mogelijkheid hebben om vooral in de winterse maanden in een goed beschutte ruimte (aangebouwd nachtverblijf) te komen.

Tijdens de broedperiode kunnen ze nogal eens boosaardig zijn ten opzichte van andere vogels. Vandaar liever geen soortgenoten in diezelfde ruimte en regelmatige observatie.

Hun voedsel dient te bestaan uit een mengsel tropen- en kanariezaden, onkruidzaden, universeelvoer, groen en fruit. In de opfoktijd is een aanvulling van levend voedsel, zoals maden, sprinkhanen, meelwormen, pinky's, buffalowormen, mierenpoppen etc. onontbeerlijk. Hiermede vooral staat of valt een ge-

slaagde kweek. De vogels baden graag en regelmatige verstrekking van fris badwater is zeer gewenst.

Roodkui kardinalen komen voor in Zuid Brazilië, Paraguay en Argentinië waar ze allerlei biotopen bewonen, van bosrijke gebieden tot plantages, tuinen en parken.

Over zijn ervaringen met deze interessante volièrevogel schreef ons de heer C.B. van Woerden uit Valkenburg ZH het volgende: Reeds drie jaar probeerde ik met de roodkui kardinaal te kweken, maar steeds teleurstellingen. In '83 bleek mijn stel uit twee poppen te bestaan; intussen was het seizoen voor broeden voorbij. In 1984 één geruid maar kort daarna ging er één dood, dus weer mis. In het najaar weer een nieuwe aangeschaft wat een man moest zijn en ook inderdaad is. In het voorjaar van '85 ging alles gelukkig goed.

Eind maart de nestkastjes opgehangen in de volière (met een zeer gemengde bevolking) en reeds na een week inspecteerden de kardinalen steeds hetzelfde kastje. Al heel spoedig volgde nestbouw met hooi en gevoerd met cocosvezel. Op 11 april het eerste en de volgende dag het tweede ei. Hiervan kwam niets terecht, één ei onbevruucht en het andere kwam wel uit maar de jonge vogel was na drie dagen dood. Het was toen vrij koud weer 6-10°C. In ieder geval was bewezen dat het een stel was.

Het nest werd direct weer opgeknaapt en op 5 mei weer een ei, de volgende dag een 2de. Meteen werd er gebroed, waarbij later nog een ei kwam, maar dat is verwijderd toen de jongen uitkwamen.

De jongen groeiden voorspoedig op en werden prima verzorgd door beide ouders.

Als voer de eerste tijd, buffalowormen, universeel gemengd met gedroogde insecten en hard gekookt ei, later ook witte maden. De jongen hadden het weer mee, het werd 20-28°C. Op 31 mei vloog er één uit en de volgende dag de tweede. Inmiddels kregen ze alleen witte maden en kleine meelwormen, alles ging prima en ze groeiden als kool.

De jongen waren tijdig geringd voor de tentoonstelling, later. Na een dag of vijf zag ik plotseling dat een roodoorbuulbuul de jongen ook wilde voeren; in het begin nog wat schuchter als de kardinalen erbij waren, maar na een dag was dat over en voerde de buulbuul net zo hard mee als de ouders. Soms zat de buulbuul aan de ene zijde en de kardinaal aan de andere kant om te voeren, kortom een zeer interessant gezicht. Mijn vraag is nu komt zoiets meer voor bij totaal onverwante vogels?

Inmiddels togen de kardinalen weer aan het broeden; hiervan is door de vakantie wel wat mis gegaan door ondeskundigheid van de verzorger, maar toch heb ik nu nog een derde jonge vogel erbij.

VOGEL '88

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 14 t/m 17 januari 1988
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met een unieke
collectie
tropische vogels

Inhoudsopgave jaargang 1987

zemen (in volgorde pagina's)

naatbeheersing kweekruimte 33
 en van vogels 37-118
 t de hand naar zelfstandigheid 54
 in Suriname 70
 de kweekperiode nadert 74
 kweekruimte 82
 M-Kampioenen 87-94-141
 gele 107
 zels en longkanker 135-307
 jktuurkleuren 156-222-266-348-450
 teling van de voortplanting 180
 lers 200*

minologie melanine/pigment 218
 terverversing 228
 nei legt elke vogel een ei 231
 jebonden woedend 271
 g niet te laat 273
 rsilo 277
 sen twee seizoenen 297
 foonstellingen 1987-298
 D-vogels 304
 rclisatie 310
 inie 315
 rkonden NBVV 321
 agoprogramma 325
 urbenamingen mutaties 341*
 ge vogels 394
 zels en medicijnen 445
 geluciosa 468
 pelmarkten 535
 ia 559

ikaanse kwartel 275
 spornis roseicollis 413
 azona agilis 388*
 azona brasiliensis 352*
 ibon edelpapegaai 56*
 l, geelnek 244*
 l, roodoor 4*

staarden 515

angrijke berichten

85-110-133-177-190-235-251-279-328-380-
 419-430-478-491-526-571

zemen/planten

lamen 45
 idiool 286

ndskampioen

66
 rdvogels, groene 292*
 gnontimalie 257*
 gparkiet 392*
 henowastrilde 547
 dvogels, alle 455*
 uwfazantjes 23*
 uwkoparkiet 119
 uwkoparatinge 176*
 uwwang baardvogel 293*
 uwvleugel bladvogel 456*
 nte reiger 448*
 rke parkiet 104*
 nsvleugelduif 20*
 nsvleugel pionus 211*
 nzmennetjes 487*
 ainborst gorsvink 216*
 aine gaalijster 149* - 259*
 aine kolbrie 464*
 aine rijstvogel 504*
 ankopeon 269*
 ankop papegaai 313*
 ankop timalie 257*
 izerd, nrd, amerikaanse 539
 bantswever 28*
 resamadine, mutant 169*
 inese dwergkwartel, mut. 508*
 inese gaalijster 260*
 i.s., alle soorten 355*
 roenparkiet B
 ncurryparkiet 492
 minikaner weduwevogel 464*
 ornssnavel 221*
 ekleur papegaaiamadine 16*
 il, bronsvleugel 20*
 il, elegant brvleugel 20*
 il, harlekijn 21*
 il, koekoeks 196*
 il, zwartmasker 182
 lpapegaaien 56*
 iter 112*
 gant bronsvleugelduif 20*
 opese kanarie 134

o, koolvogels (wildzang)

zemen 12-110-163-172-199-253-406-442
 her's weduwevogel 548*
 mosa streepvleugeltimalie 149*
 aalijsters 149* - 258*

Geelbuikamazone 11
 Geelbuik cin's 492
 Geelkaf kaketo, kleine 544*
 Geelnek ara 244*
 Geelshouderwida 66*
 Gele troepiaal 409*
 Goffini kaketo 204
 Gorsvinken 216-459
 Goudoogtimalie 250
 Goudvoorhoofd bladvogel 456*
 Goudvoorhoofd parkiet 406
 Goudrug honingeter 352*
 Gouldamadine 19
 Granaastrilden 24* - 411*
 Grauwe vliegenvanger 247
 Groene aratinga's 400*
 Groenwangamazone 225
 Grote groene bladvogel 456*
 Grijskop edelparkiet 314
 Grijskop krombek timalie 148*
 Grijskopspreeuw 9
 Grize roodstaartpapegaai 263-295-350

Grasparkieten

Nieuwe mutatie 485*
 Halsbandparkiet 452*
 Hanestaartwida 164*
 Hardwicks bladvogel 456*
 Harlekijnduif 21*
 Hispanofia amazone 100*
 Huismus 104*
 Hyacinthara 532*
 Irena bulbul 556
 Jacana's 404*
 Jacarinvink 7
 Japanse appelvink 441
 Japanse blauwe vliegenvanger 121*
Japanse meeuwen
 Creme ino 29*
 Cremevleugel 220*
 Mokkabruinpastel 80*
 Kastanjebonst gorsvink 217*
 Keep 76*
 Knobbelzwaan 77*
 Koekoeksduif 117*
 Konings glansspreeuw 340*
 Konings weduwevogel 368*
 Kraagpapegaai 165*

Kleurkanaries

Algemeen 122-130-154-170-218-290-308-347-
 441
 Agaat 176*
 Agaatvoor 405*
 Albino 128* - 448*
 Goudagaat 124*
 Goudsabel 549*
 Goudsabelpastel 208*
 Oranjeroodbruin 512*
 Oranjeroodbruinvoor 368*
 Zilveragaat 32*
 Zilveragaatpastel 309*
 Lazulivink 168*
 Leeuwenvink 416*
 Lierstaartwida 129*
 Mantelkardinaal 305*
 Marganta parkiet 8*
 Mexicaanse lyster 484*
 Mongoolse spreeuw 196*
 Mongoolse woestijnvink 552*
 Mosgroenug tangara 53*
 Müllers baardvogel 293*
 Napoleonnetje 546
 Nepal goudvink 202
 Nepal timalie 257*
 Nicaragua aratinga 401*
 Nontimalies 257*
 Oranjebuik vliegenvanger 317*
 Oranje troepiaal 408*
 Paapjes 264*
 Pallas roodmus 72*
 Paradis weduwevogel 508*
 Patagonische rotsarkiet 556*
 Philippijnse kaketo 248*
 Pionussen 211*
 Pitta's, alle 436*
 Pruiskopparkiet 158
 Pupergranaastrilde 23*
 Putter 126

Postuurkanaries

Algemeen, alle rassen 402-494*
 Norwich 35
 Rode kardinaal 52*
 Rode woestijnvink 552*
 Roodborst baardvogel 293*
 Roodbuik papegaai 312*
 Roodkeel aratinga 401*
 Roodkuifkardinaal 417 - 560*
 Roodoor ara 4*
 Roodoor bulbul 543
 Roodrug parkiet 418

Roodschouderwida 272*
 Roodsnavel kitta 419
 Roodvleugel gaalijster 260*
 Rotsarkieten 557*
 Rijstvogels 504*
 Schildwida 320*
 Schubbenkopje 55
 Scott's troepiaal 409*
 Serinus, alle soorten 355*
 Siberische spreeuw 196*
 Silky spreeuw 196*
 Spitsstaart bronzemantel 488*
 Sporen Kievit 203
 Spotvogel 503
 Sporophila's 263*
 Spreeuw 183
 Sprinkhaan astrilde 311
 Steere's timalie 152*
 Steltkluif 551
 Struisvogel 140*
 Tacazze nectarvogel 416*
 Tapacule's 255
 Tasmaanse ral 367
 Textorwever 345 - 514
 Timalies 148* - 152* - 250-256
 Timneh grize roodstaart 295
 Treursijs 224*
 Troepialen 409*
 Tiggervink 160*
 Vale woestijnvink 552*
 Veelkleuren baardvogel 292*
 Vinkssnavel bulbul 153
 Vliegenvangers 120* - 317*
 Voor Indische spreeuw 371
 Vuurvleugelparkiet 197*
Voeding
 Eendagsvliegen 540
 Groenvoer 10
 Handvoeding 54-165-204-507-537.
 Vitamine E 60
 Wildzangvoedsel 442
Voliere van de maand
 31-79-126-178-226-276-319-373-399-462-511-
 554

Wagler's troepiaal 408*

Witkeel alarivink 345
 Witkeel gors 294
 Witkop spreeuw 175
 Witnek gaalijster 258
 Witvleugel parkiet 461*
 Witvleugel wida 221*
 Woestijnvinken, alle 552*
Wevers/wida
 Cabaniswever 28*
 Dominikaner wed. vogel 464*
 Fisher's wed. vogel 548*
 Geelshouderwida 68*
 Hanestaartwida 164*
 Koningswida 368*
 Lierstaartwida 124*
 Paradis wed. vogel 508*
 Roodschouderwida 272*
 Schild-/roodkeelwida 320*
 Textorwever 345-514
 Witvleugelwida 221*

Wilde planten

Blauwe zeedistel 429*
 Dakstreepzaad 560*
 Engelwortel 28*
 Kaardebol 257*
 Koningsnnekruid 236*
 Melkkruid 77*
 Muurpeper 329*
 Rivierstruisriet 477*
 Schildvuchterepris 368*
 Teunisbloem 124*
 Zanddoddegras 525*
 Zeebies 189*
 Zilverbekje, mutant 513*
 Zwarte bospatris 559
 Zwarte bulbul 208*
 Zwartegele vliegenvanger 120*
 Zwartkeel amarant 68*
 Zwartkop gorsvink 459*
 Zwartkop pitpit 536
 Zwartmaskerduifje 182
 Zuidzeekwak 448*
Zangkanaries
 Harzers 446
Zebravinken
 Algemeen 390
Ziekten
 Atoxoplasmosis 351-469
 Luchtpijpmijt 270
 Medicijnen 445-538-558
 Pokken 281*
 Preventie en hygiëne 115
 Rode blondmijt 250
 Schimmelinfectie parkieten 466

Bijlagen:

Ringenbestelling meinummer
 Tentoonstellingsagenda julinummer
 Bondskampioen 1988 oktobernummer

* Met kleurafbeelding

VOGELS VRAGEN EEN SPECIALE VERZORGING

Hun gezondheid en levenslust eisen voeders die volkomen zijn afgesteld op hun natuurlijke behoeften. Het groeistoffenpatroon, zoals aminozuren, vitaminen, mineralen en sporenelementen hebben hierin een belangrijk aandeel. Een compositie van voedingsstoffen die een geheel vormen om een zo gunstig mogelijke werking te geven.

Wat de zachtvoerders betreft, of het nu voor vruchten- en insecteneters, kanaries, tropische vogels of parkieten is . . . met WITTE MOLEN zit u altijd goed.

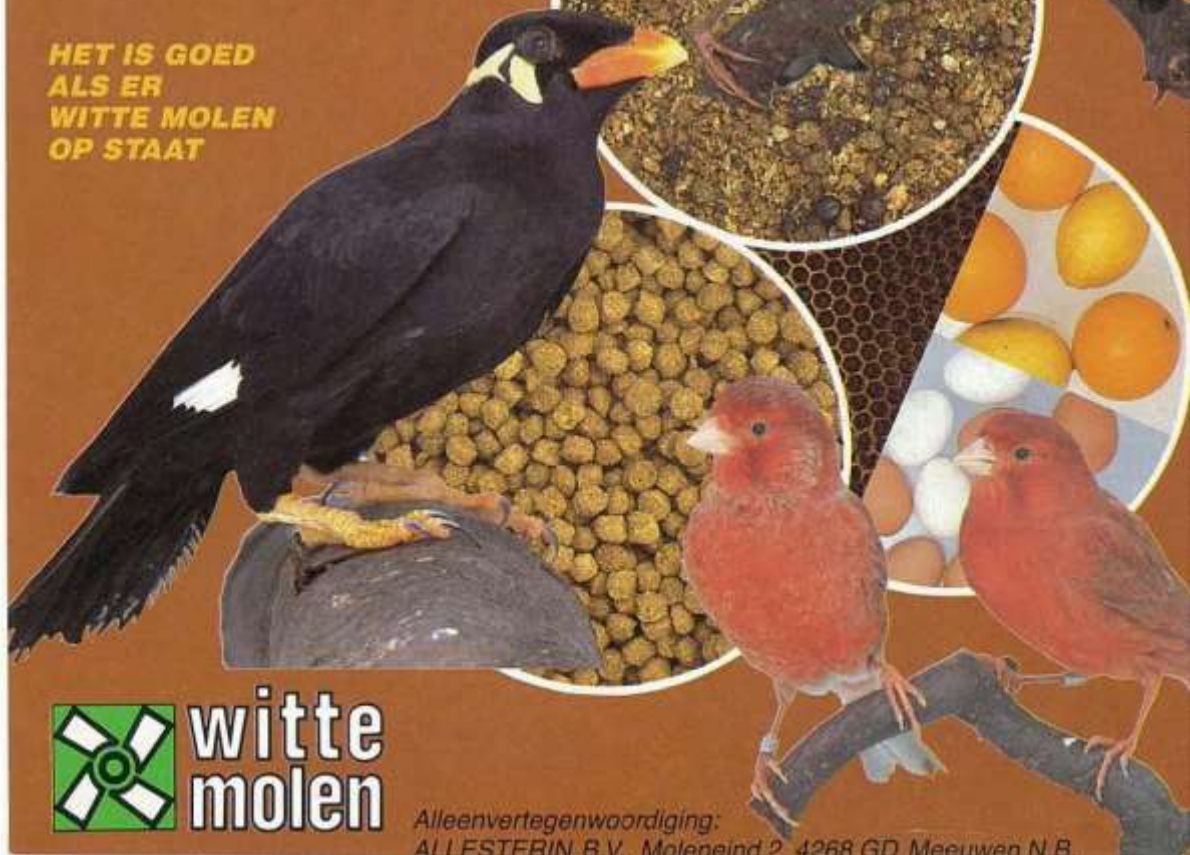
Witte Molen-Universeelvoer is afgestemd op de gevoelige organen van vruchten- en insecteneters.

Witte Molen-Beekorrels is het ideale voedsel voor beo's en soortgelijke vogels.

Witte Molen-Eivoer is geschikt voor alle zaadetende vogels en het wordt direct opgenomen.

Witte Molen-Opfokvoer – droog – is een opfokvoer van bijzonder hoge kwaliteit. Extra toegevoegd, de onontbeerlijke aminozuren 'lysine' en 'methionine', die nodig zijn de eiwitten om te zetten in nuttige groeieiwitten die vogeleggen zijn.

**HET IS GOED
ALS ER
WITTE MOLEN
OP STAAT**

**witte
molen**

Alleenvertegenwoordiging:
ALLESTERIN B.V. Moleneind 2 4268 GD Meeuwen N.B.